

Justitieutskottets betänkande 2025/26:JuU12

Våldsbrott och brottsoffer

Sammanfattning

Utskottet föreslår att riksdagen avslår samtliga motionsyrkanden om våldsbrott och brottsoffer, bl.a. med hänvisning till pågående arbete. Motionsyrkandena rör bl.a. vissa frågor om stärkt skydd för brottsoffer samt kontaktförbud och skyddade personuppgifter.

I betänkandet finns 17 reservationer (S, V, C, MP).

Behandlade förslag

118 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
Stärkt skydd för brottsoffer	7
Utskottets ställningstagande	34
Sexhandel och pornografi	36
Utskottets ställningstagande	41
Förverkandefond	41
Utskottets ställningstagande	44
Kontaktförbud och skyddade personuppgifter	45
Utskottets ställningstagande	52
Vissa frågor om utvärdering, handlingsplan och fortbildning	53
Utskottets ställningstagande	61
Motioner som bereds förenklat	62
Reservationer	63
1. Människohandel och människoexploatering, punkt 1 (S)	63
2. Människohandel och människoexploatering, punkt 1 (V, MP)	64
3. Reparativ rättvisa, punkt 2 (V)	65
4. Certifiering av barnahus, punkt 4 (S, MP)	66
5. Målsägandestatus vid sexköpsbrott, punkt 5 (S, V, MP)	67
6. Brottsofferlag, punkt 6 (S, MP)	68
7. Digitala plattformar vid sexhandel, punkt 8 (S)	68
8. Digitala plattformar vid sexhandel, punkt 8 (C)	69
9. Förstudie om nedtagning av material på internet, punkt 9 (S)	70
10. Förverkandefond, punkt 10 (S, MP)	70
11. Kontaktförbudslagstiftningen, punkt 11 (S)	71
12. Kontaktförbudslagstiftningen, punkt 11 (V, C, MP)	72
13. Kontaktperson för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter, punkt 12 (C, MP)	73
14. Nationell funktion vid personuppgiftsläckor, punkt 13 (C)	73
15. Utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken, punkt 14 (S)	74
16. Handlingsplan mot hatbrott, punkt 15 (V, MP)	75
17. Fortbildning om samtyckeslagstiftningen, punkt 16 (V, MP)	76
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	78
Motioner från allmänna motionstiden 2025/26	78
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet	91

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Stärkt skydd för brottsoffer

1. Människohandel och människoexploatering

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16,

2025/26:2788 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 13,

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 78 och

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 31.

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V, MP)

2. Reparativ rättvisa

Riksdagen avslår motion

2025/26:2788 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 24.

Reservation 3 (V)

3. Skydd för särskilt sårbara grupper

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2705 av Marie Olsson (S) yrkande 1,

2025/26:3027 av Noria Manouchi (M) yrkandena 10–12,

2025/26:3230 av Marlène Lund Kopparklint (M),

2025/26:3237 av Marlène Lund Kopparklint (M) och

2025/26:3385 av Marlène Lund Kopparklint (M).

4. Certifiering av barnahus

Riksdagen avslår motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 72.

Reservation 4 (S, MP)

5. Målsägandestatus vid sexköpsbrott

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 12,

2025/26:3361 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1 och

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 80.

Reservation 5 (S, V, MP)

6. Brottsofferlag

Riksdagen avslår motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 92.

Reservation 6 (S, MP)

7. Dokumentation av bevis i en statligt certifierad applikation

Riksdagen avslår motion

2025/26:1628 av Gustaf Lantz (S).

*Sexhandel och pornografi***8. Digitala plattformar vid sexhandel**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 30,

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28 och

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 81.2.

Reservation 7 (S)

Reservation 8 (C)

9. Förstudie om nedtagning av material på internet

Riksdagen avslår motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 85.

Reservation 9 (S)

*Förverkandefond***10. Förverkandefond**

Riksdagen avslår motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 33.

Reservation 10 (S, MP)

*Kontaktförbud och skyddade personuppgifter***11. Kontaktförbudslagstiftningen**

Riksdagen avslår motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 17 och 18
samt

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 70.

Reservation 11 (S)

Reservation 12 (V, C, MP)

12. Kontaktperson för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter

Riksdagen avslår motion

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 29.

Reservation 13 (C, MP)

13. Nationell funktion vid personuppgiftsläckor

Riksdagen avslår motion

2025/26:2059 av Anders Ådahl (C).

Reservation 14 (C)

Vissa frågor om utvärdering, handlingsplan och fortbildning

14. Utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken

Riksdagen avslår motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 14.

Reservation 15 (S)

15. Handlingsplan mot hatbrott

Riksdagen avslår motion

2025/26:3532 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 16 (V, MP)

16. Fortbildning om samtyckeslagstiftningen

Riksdagen avslår motion

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 17 (V, MP)

Motioner som bereds förenklat

17. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 19 mars 2026

På justitieutskottets vägnar

Henrik Vinge

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Henrik Vinge (SD), Teresa Carvalho (S), Mikael Damsgaard (M), Pontus Andersson Garpvall (SD), Petter Löberg (S), Charlotte Nordström (M), Anna Wallentheim (S), Adam Marttinen (SD), Mattias Vepsä (S), Gudrun Nordborg (V), Torsten Elofsson (KD), Ulrika Westerlund (MP), Martin Melin (L), Mats Hellhoff (SD), Ludvig Ceimertz (M), Gustaf Lantz (S) och Helena Vilhelmsson (C).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet 118 yrkanden i motioner från allmänna motionstiden 2025/26. Yrkandena handlar bl.a. om stärkt skydd för brottsoffer, sexhandel och pornografi och kontaktförbud. Yrkandena finns i bilaga 1. Av dessa behandlas 87 motionsyrkanden i förenklad ordning eftersom de tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden. Dessa yrkanden finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Stärkt skydd för brottsoffer

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. människohandel och människoexploatering, reparativ rättvisa, certifiering av barnahus, målsägandestatus vid sexköpsbrott och en brottsofferlag. Utskottet hänvisar till bl.a. pågående arbete inom de olika områdena.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V, MP), 3 (V), 4 (S, MP), 5 (S, V, MP) och 6 (S, MP).

Motionerna

Människohandel och människoexploatering

I partimotion 2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av människohandels- och människoexploateringsbrotten i syfte att se om bestämmelserna har avsedd effekt och bedöma om det finns behov av lagändringar.

I kommittémotion 2025/26:2788 yrkande 13 föreslår Gudrun Nordborg m.fl. (V) ett tillkännagivande om att regeringen bör ge Brottsförebyggande rådet i uppdrag att se över omfattningen av människohandel med barn i kriminella nätverk.

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 78 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att lagstiftningen när det gäller människohandel och människoexploatering måste ses över. Motionärerna anför att lagstiftningen är svår att tolka och tillämpa, vilket gör att få personer blir dömda. Samma förslag finns i kommittémotion 2025/26:3591 av Ardan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 31.

Reparativ rättvisa

I kommittémotion 2025/26:2788 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 24 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att sätta brottsoffren i fokus genom reparativ rättvisa.

Skydd för särskilt sårbara grupper

I motion 2025/26:2705 av Marie Olsson (S) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör se över det straffrättsliga skyddet för personer med funktionsnedsättning.

I motion 2025/26:3027 av Noria Manouchi (M) yrkande 10 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att se över möjligheten att i individuella fall ålägga den som dömts för sexualbrott mot barn kontaktförbud och särskilda villkor i fråga om vistelse i närheten av platser där barn regelbundet befinner sig. Ett liknande förslag läggs fram i motion 2025/26:3230 av Marlène Lund Kopparklint (M).

I motion 2025/26:3027 yrkande 12 föreslår Noria Manouchi (M) ett tillkännagivande till regeringen om att se över möjligheten att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter om personer som är dömda för sexualbrott mot barn, inom ramen för gällande dataskyddslagstiftning. Samma förslag läggs fram i motion 2025/26:3385 av Marlène Lund Kopparklint (M).

I motion 2025/26:3027 av Noria Manouchi (M) yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör se över möjligheten att införa tvingande informationsplikt vid anställning för den som dömts för sexualbrott mot barn.

I motion 2025/26:3237 föreslår Marlène Lund Kopparklint (M) ett tillkännagivande till regeringen om att överväga förändringar av lagstiftning och rättsväsen för att stärka skyddet mot sexuella övergrepp för vuxna med funktionsnedsättning.

Certifiering av barnahus

I kommittémotion 2025/26:3586 yrkande 72 föreslår Teresa Carvalho m.fl. (S) ett tillkännagivande till regeringen om att införa certifiering av barnahus som säkerställer kvalitet och likvärdighet.

Målsägandestatus vid sexköpsbrott

I partimotion 2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 12 föreslås ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över möjligheten att ge personer som säljer sexuella handlingar målsägandestatus under förundersökningar och rättegångar mot sexköpare.

I kommittémotion 2025/26:3361 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1 begärs ett tillkännagivande om att människor som utnyttjas i prostitution alltid ska betraktas som brottsoffer.

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 80 föreslås ett tillkännagivande om att de som utsätts för sexköp bör ges status som brottsoffer.

Brottsofferlag

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 92 föreslås ett tillkännagivande om att utreda en särskild brottsofferlag.

Dokumentation av bevis i en statligt certifierad applikation

I motion 2025/26:1628 föreslår Gustaf Lantz (S) ett tillkännagivande till regeringen om att utreda möjligheten att införa en statligt certifierad applikation för dokumentation av våld i nära relationer för att bl.a. underlätta bevisföring i domstol.

Bakgrund

Människohandel och människoexploatering

Lagstiftningen

Brottet människohandel infördes 2002 i 4 kap. 1 a § brottsbalken (BrB). Brottet omfattar flera olika exploateringsformer, bl.a. exploatering för sexuella ändamål, tvångsarbete eller annan verksamhet som innebär ett nödläge för den utsatte. Den senare formen kan omfatta exploatering i arbete men även andra former av exploatering som t.ex. tiggeri och kriminalitet. Straffet för människohandel är fängelse i lägst två år och högst tio år. Är det fråga om ett mindre grovt brott döms gärningspersonen till fängelse i lägst sex månader och högst fyra år.

Riksdagen beslutade 2018 om lagändringar som bl.a. innebar att det nya gradindelade brottet människoexploatering infördes i brottsbalken (prop. 2017/18:123, bet. 2017/18:JuU32, rskr. 2017/18:303). Brottet människoexploatering infördes för att fänga upp handlingar som inte faller under människohandelsbrottet (4 kap. 1 b §). Brottet är avgränsat till tre exploateringsformer: tvångsarbete, arbete under uppenbart orimliga villkor och tiggeri. Straffet för människoexploatering är fängelse i högst fyra år. För grov människoexploatering är straffet fängelse i lägst två år och högst tio år.

Polismyndighetens arbete mot människohandel och människoexploatering

Av Polismyndighetens webbplats framgår det att människohandel är ett prioriterat område för polisen. Målet är att göra Sverige till en oattraktiv marknad för den organiserade brottslighet som ofta ligger bakom den här typen av brott.

Polisens övergripande strategi för att komma åt människohandeln är att

- bekämpa de organiserade nätverk som redan finns i Sverige
- arbeta förebyggande så att nya nätverk inte vill etablera verksamhet i landet.

Människohandlare ägnar sig ofta åt flera typer av brottslighet. För att komma åt de nätverk som redan etablerat sig i Sverige försöker polisen lagföra medlemmarna för deras samlade brottslighet. Ambitionen är att komma åt de pengar som går in i verksamheten.

Efterfrågan på sexuella tjänster och billig arbetskraft är en stor del av problemet, och mycket av det förebyggande arbetet handlar om att påverka

inställningen hos dem som köper tjänster av personer som utnyttjas av människohandlare.

Ett viktigt led i arbetet mot människohandel är samverkan med andra myndigheter. Polisen samarbetar bl.a. med Migrationsverket, socialtjänsten, Arbetsmiljöverket, Åklagarmyndigheten och Skatteverket.

Av Polismyndighetens årsredovisning för 2025 framgår följande om vilka åtgärder myndigheten har vidtagit för att säkerställa en effektiv förmåga att förebygga och utreda människohandel (s. 31):

Polismyndighetens arbete mot den sexuella exploateringen har förstärkts. Exempelvis har samordnare mot prostitution inrättats i varje lokalpolisområde i Malmö och i flera kommuner i polisregion Syd har särskilt ansvariga för arbetet med att bekämpa så kallad sugardejting inrättats. Åtgärderna syftar till att identifiera fler personer som är utsatta för prostitution och människohandel och hjälpa fler ut ur utsattheten.

Ett tryggt bemötande av brottsoffer är viktigt för att kunna upptäcka prostitution och människohandel samt för att nå framgång i utredningarna. Ett gott exempel på detta är att Polisområde Malmö tillsammans med socialtjänsten i kommunen och Jämställdhetsmyndigheten har stärkt sin samverkan kring stöd till brottsoffer.

Den nya lagen (2024:1082) om hotell- och pensionatsrörelser har gett Polismyndigheten ett kraftfullt verktyg för att komma åt viktiga delar av den organiserade brottslighetens verksamhet i form av tillfälliga boenden och undanskymda brottsplatser på oseriösa hotell. [...]

Polismyndigheten har under året deltagit i flera internationella samarbeten för att upptäcka och förhindra människohandel, bland annat inom ramen för Europol och Empact THB (European Multidisciplinary Platform Against Criminal Threats, Trafficking in human beings).

Polismyndigheten har deltagit i den myndighetsgemensamma samverkan Task force Thai, för att förebygga och bekämpa människohandel och exploatering inom thaimassagebranschen. Myndigheten har också genomfört utbildningsinsatser för polisanställda om människohandel- och exploatering, bland annat en nationell konferens tillsammans med Jämställdhetsmyndigheten, en årlig utbildning om människohandel och ett seminarium om framgångsrikt arbete mot exploatering inom thaimassageindustrin.

Åklagarmyndighetens arbete mot människohandel och människoexploatering

Efter en omorganisation under 2024 handläggs numera alla människohandels- och människoexploateringsbrott av åklagare på riksenheten för internationell och organiserad brottslighet (RIO). Där arbetar seniora åklagare med särskild kompetens att utreda människohandel och människoexploatering. Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum tog i februari 2025 fram en rättslig vägledning om människohandel och människoexploatering (rättslig vägledning 2025:1). Vägledningen syftar till att tillhandahålla ett övergripande stöd för identifiering av människohandel och människoexploatering och att ge åklagare stöd och vägledning i den inledande handläggningen av dessa ärenden.

Av Åklagarmyndighetens årsredovisning för 2025 framgår följande om bekämpandet av köp av sexuell handling och människohandel för sexuella ändamål (s. 42):

Arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål ingår som en del i Sveriges sjätte jämställdhetspolitiska delmål om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Under året ökade antalet inkomna brottsmisstankar om köp av sexuell handling med 22 procent, till 1 452. Antalet lagförda personer ökade med över 25 procent till 833 personer. Samtidigt minskade antalet inkomna brottsmisstankar om människohandel för sexuella ändamål jämfört med föregående år (från 35 till 28).

Mot bakgrund av det låga inflödet av ärenden om människohandel för sexuella ändamål är det svårt att dra några säkra slutsatser om den faktiska brottsligheten ökat eller minskat och mörkertalet bedöms vara stort.

En viktig del i arbetet att bekämpa människohandel för sexuella ändamål är att i den ökande mängden ärenden om köp av sexuell handling identifiera personer som utsätts för människohandel som just brottsoffer och inte endast som vittnen. I syfte att förbättra myndighetens förmåga att upptäcka, och bedriva utredningar av, allvarligare brottslighet kopplat till den sexuella exploateringen, har arbetet med en rättslig vägledning på området påbörjats under året. Vägledningen kommer bland annat att behandla förutsättningarna för och vikten av en differentiering kring påföljdsbestämningen för personer som lagförs för köp av sexuell handling, belysa de brott som förekommer inom spektrat sexuell exploatering samt ge operativt stöd i utredningar av dessa brott. Arbetet med den rättsliga vägledningen sker i samverkan med Polismyndigheten och förväntas vara klar hösten 2026.

Jämställdhetsmyndighetens och nationella samordningen mot prostitution och människohandels arbete mot människohandel och människoexploatering

Jämställdhetsmyndigheten är sedan 2018 utsedd som nationell samordnare för arbetet mot prostitution och människohandel. Motsvarande funktion finns även i andra länder. Enligt artikel 19 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel, om skydd av dess offer och om ersättande av rådets rambeslut 2002/629/RIF (människohandelsdirektivet) ska det finnas nationella samordnare mot människohandel i alla medlemsstater.

Enligt 4 § 3 förordningen (2017:937) med instruktion för Jämställdhetsmyndigheten ska myndigheten ”på nationell nivå samordna arbetet mot prostitution och människohandel för alla ändamål” och ”främja utvecklingen av förebyggande insatser”. Samordningsansvaret är organiserat genom en enhet, nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM).

I uppdraget som nationell samordnare ingår att

- utveckla samverkan mellan myndigheter och andra aktörer
- bistå myndigheter med metodstöd och kompetensutveckling
- främja utvecklingen av förebyggande insatser mot prostitution och människohandel för alla ändamål.

I Jämställdhetsmyndighetens årsredovisning för 2025 anges bl.a. följande om samverkan mot prostitution och människohandel (s. 32):

Jämställdhetsmyndigheten har tillsammans med länsstyrelserna inlett ett pilotprojekt för att stärka samverkan mellan lokal, regional och nationell nivå. Detta för att stärka förmågan att identifiera behov och vidta åtgärder i arbetet med att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel. Projektet identifierar relevanta aktörer på de olika nivåerna samt undersöker möjligheterna att samordna regionvisa rapporteringar till [Nationella metodstödsteamet] NMT och omhändertagade identifierade behov på lokal och regional nivå. Projektet förväntas leda till bättre kunskapsspridning och metodutveckling inom och mellan nivåer.

Vi har även utvecklat ett samordningsforum för komplex problematik i behov av fördjupad kunskap och tvärsektoriell samverkan. Under 2025 var fokusområdet exploatering inom thaimassagebranschen. Forumet samlade Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Länsstyrelserna, Skatteverket, Arbetsmiljöverket, Migrationsverket och regionkoordinatorer. Flera aktörer lyfte liknande utmaningar och önskemål i arbetet framåt. Ett prioriterat område som ringades in var utvecklade rutiner för myndighetsgemensamma arbetsplatsinspektioner (API) på thaimassagesalonger. Utvecklingsförslagen har förts vidare till strategigruppen och myndighets-samverkan mot arbetslivskriminalitet.

Årets sex kunskapspublikationer bidrar till kunskapsökning och metodutveckling hos relevanta aktörer. NSPM:s årsrapport presenterar rekommendationer för arbetet framåt. Lanseringswebbinariet lockade drygt 500 åhörare [...].

Vi har även fortsatt stärka arbetet mot arbetskraftsexploatering. Bland annat genom rapporten Människohandel för tvångsarbete och annan arbetskraftsexploatering. Den riktar sig till yrkesverksamma som vill förstå, förebygga och identifiera exploatering.

I rapporten Roadmap for Sweden presenterades de viktigaste resultaten och rekommendationerna från det femåriga CAPE-projektet, som syftade till att förbättra insatserna mot människohandel för tvångsarbete och arbetskraftsexploatering. Rapporten ger konkreta utvecklingsförslag för Sveriges fortsatta arbete på området.

I årsredovisningen anges vidare följande om stödet till utsatta i prostitution och människohandel (s. 33):

Jämställdhetsmyndigheten har förstärkt arbetet med stöd och skydd för personer utsatta i prostitution och människohandel. Vi har fördelat medel till det nationella stödprogrammet (NSP) och det frivilliga Återvändande-programmet Människohandel och Prostitution (ÅMP). Detta återredovisas mer detaljerat i NSPM:s årsrapport. Vi delfinansierar och samordnar landets regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel. Dessa är i dagsläget centrala för att utsatta i prostitution och människohandel för alla ändamål ska identifieras och erbjudas stöd. Det finns idag 22 regionkoordinatorer placerade på tio orter. Vi har under året fokuserat på att förankra resultaten av den externa översyn som genomförts av regionkoordinatorfunktionen. Vi har fört dialoger med länsstyrelser, chefer, regionkoordinatorer och representanter från civilsamhället.

Resultatet visar ett tydligt behov av att stärka förankringen, kunskapen och ansvaret för utsatta i prostitution och människohandel i ordinarie strukturer ute i kommunerna. Resultatet från förankringsprocessen kommer omhändertas tillsammans med Socialstyrelsen, länsstyrelserna och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering (SBU) i

uppdraget att förbereda för regionalt och nationellt stöd. Syftet är att kommuner och regioner ska kunna erbjuda stödprogram för vuxna, respektive barn, som har utsatts för sexuell exploatering.

Rapporter om människohandel

Årsrapport från Polismyndigheten om människohandel för sexuella och andra ändamål

Av 14 § förordningen (2022:1718) med instruktion för Polismyndigheten framgår att myndigheten senast den 15 december varje år till Regeringskansliet i en rapport ska

- redovisa uppgifter från föregående år om omfattningen av människohandel till, i och genom Sverige
- lämna förslag på hur människohandeln kan förebyggas och bekämpas.

Rapporten fokuserar på polisens arbete, brottsutvecklingen och domstolsärenden.

Av Polismyndighetens rapport för 2024, Människohandel för sexuella och andra ändamål (Lägesrapport 26), framgår det att myndigheten föreslår bl.a. följande för att förebygga och bekämpa människohandel:

- Utveckla förmågan att identifiera och utreda människohandel och sexuell exploatering över nätet.
- Stärk den nationella operativa förmågan att hantera komplexa ärenden.
- Stärk förmågan att identifiera utsatta under arbetsplatsinspektioner.
- Stärk förutsättningarna för regionkoordinatorer att säkerställa ett brottsofferperspektiv.

Årsrapport från NSPM

Arbete mot prostitution och människohandel i Sverige är en årsrapport från NSPM. I rapporten beskrivs det arbete som genomförts under året, tillsammans med statistik, aktuella analyser och rekommendationer framåt.

Rapporten bygger på NSPM:s skriftliga rapporter från regionkoordinatorer, Nationella stödprogrammet och Återvändandeprogrammet människohandel och prostitution. NSPM sammanställer även indikatorer och statistik. Analysen är ett komplement till Polismyndighetens årliga lägesrapport.

I NSPM:s senaste årsrapport Arbete mot prostitution och människohandel i Sverige 2024 (rapport 2025:11) anges bl.a. följande rekommendationer:

- Tillsätt en utredning som ser över människohandelslagstiftningen.
- Ge Polismyndigheten i uppdrag att återredovisa sitt arbete mot prostitution och människohandel.
- Öka kunskapen om människohandel av barn i kriminella nätverk.

Rapporten Varför döms så få för människohandel?

NSPM presenterade hösten 2024 rapporten Varför döms så få för människohandel? Rapporten bygger på två studier i vilka man analyserat domstolsärenden. Syftet med studierna har varit att öka förståelsen om de svårigheter

som finns kopplat till lagstiftningen. Rapportens sammanfattande analys av de två studierna är att lagstiftningen om människohandel och människoexploatering är onödigt komplex. Eftersom få ärenden leder fram till åtal har domstolar väldigt låg kunskap om dessa ärenden. Det bidrar till att lagstiftningen tolkas och tillämpas på olika sätt.

I rapporten lämnas fem rekommendationer:

1. Det behöver tillsättas en statlig utredning för att göra en översyn av bestämmelserna i 4 kap. 1 a och b §§ BrB (människohandels- och människoexploateringsbrotten).
2. Riksåklagaren behöver driva mål om människohandel till Högsta domstolen för att förtydliga hur lagstiftningen ska tolkas och tillämpas.
3. Det behövs utbildningsinsatser till domstolarna. Domstolarnas kunskap om den särskilda utsatthet som offer för människohandel och människoexploatering befinner sig i är generellt låg.
4. Polismyndigheten behöver säkerställa att specialistkunskap finns i hela landet för att framgångsrikt kunna genomföra utredningar.
5. Brottsoffer bör på enkla sätt kunna utkräva kompensation. När brottsoffer har låga incitament att medverka finns en risk att utredningar försvåras.

Utredningar, uppdrag och uppföljningar

Utredningen om genomförande av ändringar av människohandelsdirektivet
EU:s människohandelsdirektiv antogs i mars 2011. Målet med direktivet var att skapa ett mer sammanhållet synsätt i kampen mot människohandel för att i ökad utsträckning förebygga och lagföra människohandelsbrott samt skydda brottsoffrens rättigheter. För att ytterligare förstärka detta arbete har Europaparlamentet och rådet därefter antagit direktivet om ändring av människohandelsdirektivet (2024/1712). Ändringsdirektivet trädde i kraft den 14 juli 2024 och ska vara genomfört senast den 15 juli 2026.

Regeringen beslutade den 6 februari 2025 att ge en särskild utredare i uppdrag att

- analysera direktivet om ändring av människohandelsdirektivet
- bedöma vilka författningsändringar och andra åtgärder som krävs för att genomföra direktivet
- lämna nödvändiga författningsförslag och vid behov förslag på andra åtgärder.

Utredningen redovisade i december 2025 uppdraget i betänkandet Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel (SOU 2025:119). I betänkandet föreslås bl.a. följande:

- Det ska införas ett nytt brott (olaga tjänsteutnyttjande) som utvidgar det kriminaliserade området och gör det straffbart att beställa eller nyttja en tjänst som tillhandahålls av en person som är utsatt för människohandel eller människoexploatering.

- Straffbestämmelsen om människohandel ska formuleras på ett enklare och tydligare sätt, där fler exploateringsformer uttryckligen lyfts fram i lagtexten, och det tidigare nödlägesrekvisitet formuleras om, vilket kan förenkla tillämpningen av straffbestämmelsen.
- Uppföljningen och övervakningen av arbetet mot människohandel ska förstärkas genom att Institutet för mänskliga rättigheter ges i uppgift att fungera som oberoende organ enligt direktivet och Europarådets konvention om bekämpande av människohandel.

I utredningen anfördes bl.a. följande (s. 14):

Utredningen tillsattes i februari 2025 och redovisades i december samma år. Vi har inom denna relativt korta utredningstid inte haft möjlighet att göra en mer övergripande översyn av straffbestämmelsen om människohandel eller se över andra relevanta straffbestämmelser. Det har inte heller legat inom vårt uppdrag. Vi föreslår dock några ändringar i människohandelsbestämmelsen, som går längre än vad direktivet kräver, för att säkerställa en mer effektiv tillämpning. Med hänsyn till den tid som kan beräknas gå åt för remissförfarande, fortsatt beredning inom Regeringskansliet och riksdagsbehandling bör ändringarna som vi föreslår i lag och förordning träda i kraft den 1 januari 2027.

Betänkandet har remitterats och remisstiden gick ut den 17 mars 2026.

Uppdrag till Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten

Regeringen beslutade den 5 juni 2025 att ge Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag att stärka förmågan att bekämpa människohandel och människoexploatering.

I uppdraget ingår följande:

- Myndigheterna ska förbättra arbetsmetoderna för att öka utredningsförmågan och lagföringen av människohandels- och människoexploateringsbrott och för att säkerställa att offer får rätt stöd och skydd.
- Myndigheterna ska öka personalens kunskap på området, bl.a. genom att se till att det finns nödvändig specialistkunskap och kompetensutvecklingsinsatser. Polismyndigheten ska särskilt fokusera på att identifiera och stödja offer utifrån gällande rättigheter och förstå de bakomliggande faktorerna inom människohandel och människoexploatering. Polismyndigheten ska också ta fram en årlig lägesbild på området.
- Myndigheterna ska stärka samverkan, bl.a. inom ramen för myndighets-samarbetet mot arbetslivskriminalitet och genom det internationella samarbetet. Polismyndigheten ska också stärka den uppsökande och förebyggande verksamheten, såväl digitalt som fysiskt.
- Myndigheterna ska redogöra för vidtagna och planerade åtgärder för att motverka och bekämpa människohandel och människoexploatering samt vid behov föreslå andra åtgärder på området.

Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten ska i genomförandet av uppdraget samverka med andra berörda myndigheter och civilsamhället. Polismyndigheten ska vara sammanhållande för rapporteringen av uppdraget. Uppdraget

ska delredovisas senast den 1 april 2026 och slutredovisas senast den 1 oktober 2026.

Justitieutskottets uppföljning av Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete mot människohandel

Justitieutskottet beslutade den 10 juni 2025 att utskottets uppföljningsgrupp ska genomföra en huvudstudie i form av en uppföljning av Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete mot människohandel. Huvudstudien ska utgå från följande övergripande frågeställning: Bedriver polis och åklagare ett effektivt arbete för att förebygga, utreda och lagföra människohandels- och människoexploateringsbrotten vid olika exploateringsformer?

Uppföljningen kommer att baseras på intervjuer, dokumentstudier och sammanställning av statistik. Huvudstudien är preliminärt planerad att bli klar våren 2026.

Riksrevisionens granskning av Migrationsverkets, Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete mot människohandel för sexuella ändamål

Riksrevisionen beslutade i september 2025 att granska Migrationsverkets, Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete mot människohandel för sexuella ändamål. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i en rapport med planerad publicering i september 2026.

Riksrevisionen anför att arbetet mot organiserad brottslighet är högt prioriterat av riksdagen och regeringen och att regeringen under senare tid har gett flera myndigheter i uppdrag att stärka bekämpningen av människohandel och öka stödet till dess offer. Det är dock ytterst få som åtalas och ännu färre som döms för människohandel. Under 2022, 2023 och 2024 anmäldes omkring 600 fall av människohandel i Sverige, och inget av dem ledde till en fällande dom. Sverige har återkommande fått internationell kritik för dåliga resultat i arbetet mot människohandel. Kritiken har handlat om det låga antalet åtal, domstolars bristande kompetens, att möjligheten att erbjuda tillfälliga uppehållstillstånd till brottsoffer för att de ska kunna medverka i brottsutredningar inte används i större utsträckning samt att brottsoffers rättigheter inte säkerställs.

Granskningen ska svara på om Migrationsverket, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten arbetar effektivt mot människohandel för sexuella ändamål.

Svar på interpellationer

Justitieminister Gunnar Strömmer (M) anförde den 16 maj 2025 följande i ett interpellationssvar om uteblivna straff för människohandel (ip. 2024/25:607):

Patrik Lundqvist har frågat mig vad jag avser att göra för att öka fokuset på bekämpningen av människohandel och se till att de som handlar med människor för t.ex. prostitution eller byggarbeten inte ska kunna komma undan.

Jag vill börja med att tacka Patrik Lundqvist för att han lyfter en viktig och angelägen fråga. Genom människohandel för sexuella och andra ändamål utnyttjas människor på ett cyniskt och hänsynslöst sätt. Ofta handlar

det om kvinnor som redan befinner sig i en utsatt situation. Det är en brottslighet som förstås ska bekämpas med full kraft.

Människohandel är ofta svår att upptäcka, utreda och bevisa. Under lång tid har också antalet fällande domar på området varit litet. Jag är dock övertygad om att myndigheterna med gemensamma ansträngningar kan förbättra sitt arbete. Regeringen har i ett första steg gett polisen i uppdrag att redovisa hur polis och åklagare arbetar tillsammans för att fler brott ska utredas och lagföras. Det är också viktigt att stärka stödet till offer för människohandel så att de orkar anmäla eller vittna.

Just nu pågår inom Regeringskansliet ett arbete med att ta fram en ny nationell handlingsplan mot prostitution och människohandel. Det handlar om att förebygga och bekämpa att personer utnyttjas i prostitution och människohandel, men också om att stärka skyddet för utsatta personer. I det arbetet ingår att se över hur vi kan ta om hand de rekommendationer som har lämnas på området, bl.a. av Partskommittén till Europarådets konvention om bekämpande av människohandel och av svenska myndigheter och organisationer. Vi står också i nära dialog med myndigheter och andra aktörer i samhället om dessa viktiga frågor.

Jämställdhetsminister Nina Larsson (L) anförde den 19 september 2025 bl.a. följande i ett interpellationssvar om en handlingsplan mot människohandel och prostitution (ip. 2024/25:708):

Sofia Amloh har frågat mig när jag avser att presentera handlingsplanen mot människohandel och prostitution och vad jag avser att den ska innehålla.

[...] Att förebygga och bekämpa prostitution och människohandel är en prioriterad fråga för regeringen.

Regeringen tillförde 10 miljoner kronor för stöd till utsatta för prostitution genom budgetpropositionen för 2025. Medlen har använts för att finansiera nya uppdrag som bl.a. baseras på förslag i betänkandet Ut ur utsatthet (SOU 2023:97). [...]

Den 12 juni 2025 gav regeringen Jämställdhetsmyndigheten, Socialstyrelsen, länsstyrelserna och Statens beredning för medicinsk och social utvärdering i uppdrag att förbereda för regionalt och nationellt stöd i syfte att kommuner och regioner ska kunna erbjuda exitprogram för personer som har utsatts för människohandel för sexuella ändamål, prostitution eller övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi samt program för barn som har utsatts för människohandel för sexuella ändamål eller andra former av sexuell exploatering (A2025/00637).

Arbetet med att ta fram en ny nationell handlingsplan mot prostitution och människohandel pågår för närvarande inom Regeringskansliet. Syftet är att kraftsamla i arbetet med att förebygga och bekämpa utnyttjande i prostitution och människohandel för alla ändamål samt att stärka skyddet för utsatta personer.

Som ett led i arbetet genomfördes den 4 juni i år ett rundabordssamtal för att inhämta civilsamhällets synpunkter och förslag på området. Handlingsplanen kommer även att bygga på förslag och rekommendationer som nationella och internationella aktörer och myndigheter lämnat på området. Den kommer att ha en tydlig tidsram och innehålla förslag på uppföljning.

Vad som kommer att ingå i handlingsplanen kan jag därutöver inte uttala mig om innan beslut om en ny handlingsplan är fattat.

Stärkt finansiering för att bl.a. förebygga och bekämpa utnyttjande i prostitution och människohandel

Regeringen har stärkt finansieringen för att förebygga och bekämpa utnyttjande i prostitution och människohandel och för att stärka stödet och skyddet för utsatta personer. I budgetpropositionen för 2026 föreslog regeringen att 14 miljoner kronor per år i tre år skulle skjutas till för en handlingsplan mot prostitution och människohandel med ett särskilt fokus på barn och unga (prop. 2025/26:1 utg.omr. 13).

*Reparativ rättvisa***Medling**

Av lagen (2002:445) om medling med anledning av brott, som gäller sedan den 1 juli 2002, framgår att med medling avses att en gärningsperson och en målsägande möts inför en medlare för att tala om brottet och följderna av detta (2 §). Medling ska ske i bägge parterers intresse. Målet ska vara att minska de negativa följderna av brottet (3 §). Av 5 § framgår att medling ska vara frivillig för både gärningspersonen och målsäganden och att medling endast får ske om det med hänsyn till samtliga omständigheter framstår som lämpligt. Vid medlingsmötet ska målsäganden ges möjlighet att berätta om sin upplevelse av brottet och dess följder. Gärningspersonen ska få möjlighet att berätta varför gärningen kom att begås och ge sin syn på sin situation. Målsäganden kan också framställa önskemål om gottgörelse, och gärningspersonen kan framföra en ursäkt för sitt handlande (9 §). Medlaren ska medverka till att avtal om gottgörelse träffas endast om det är uppenbart att innehållet i avtalet inte är oskäligt (10 §).

Sedan 2008 är kommunerna skyldiga att erbjuda medling till lagöverträdare under 21 år (18 kap. 9 § socialtjänstlagen [2025:400]). Det finns dock inte några hinder för att medla i de fall gärningspersonen är över 21 år i de fall kommunerna finner detta lämpligt (prop. 2005/06:165 s. 106).

Stöd till brottsoffer

I 13 kap. 1 § socialtjänstlagen anges att socialnämnden ska erbjuda brottsofferstöd. Insatsen kan riktas till både den som har utsatts för brott och hans eller hennes närstående. I socialnämndens ansvar ingår att nämnden ska vara uppmärksam på att personer kan vara i behov av insatser för att förändra sin situation, såsom kvinnor som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av en närstående man, andra personer som är eller har varit utsatta för våld eller andra övergrepp av någon närstående samt personer som är eller har varit utsatta för våld eller förtryck med hedersmotiv.

Brottsoffermyndigheten är Sveriges expertmyndighet i brottsofferfrågor. Myndigheten arbetar för att främja brottsoffers rättigheter och uppmärksamma deras behov och intressen. För att bidra till att brottsoffer ska få ett bättre bemötande sprider Brottssoffermyndigheten forskning och annan kunskap om brottsofferfrågor. Myndigheten sprider kunskapen digitalt, via föreläsningar

och genom tryckt informationsmaterial. Kunskapscentrum inom Brottsoffermyndigheten genomför också särskilda regeringsuppdrag. Vidare beslutar Brottsoffermyndigheten om och betalar ut brottsskadeersättning. Ersättningen kan brottsoffer få om en gärningsperson inte kan betala skadestånd och om brottsoffret inte har någon försäkring som täcker skadorna helt. Genom ersättningen bidrar myndigheten till upprättelse för brottsoffer.

Regeringen tillsatte 2023 en utredning med syftet att stärka brottsoffers ställning och förbättra deras möjligheter att snabbare och enklare få ersättning. Utredningen redovisade i mars 2025 uppdraget i betänkandet Ersättningsregler med brottsoffret i fokus (SOU 2025:23). Betänkandet har remissbehandlats och den 5 mars 2026 beslutade regeringen om lagrådsremissen Ersättningsregler med brottsoffret i fokus. I lagrådsremissen föreslås bl.a. följande:

- Brottsoffrets väg till att få brottsskadeersättning förenklas och förkortas – brottsoffret ska kunna få sådan ersättning från Brottsoffermyndigheten med stöd av en dom på skadestånd utan att först behöva vända sig till gärningspersonen.
- Förbuden mot utmätning av vissa ersättningar begränsas för att i större utsträckning möjliggöra utmätning till förmån för brottsoffer.

Stöd till våldsutövare

Av 13 kap. 8 § socialtjänstlagen framgår att socialnämnden ska erbjuda insatser som syftar till att ändra beteendet hos den som utsätter eller har utsatt närstående för våld eller andra övergrepp.

Välj att sluta är en nationell telefonlinje för den som vill få hjälp att förändra ett kontrollerande eller våldsam beteende. Det går att prata anonymt med en rådgivare som har stor erfarenhet av dessa frågor. Det går även att få stöd och råd, och hjälp till vidare behandling. Välj att sluta drivs av Manscentrum Stockholm och finansieras av Socialstyrelsen.

Skydd för särskilt sårbara grupper

Bakgrund

När någon döms för ett brott ska det vid bedömningen av straffvärdet tas hänsyn till försvårande omständigheter. En bestämmelse om detta finns i 29 kap. 2 § BrB, där det bl.a. framgår att det som försvårande omständigheter vid bedömningen av straffvärdet, vid sidan av vad som gäller för varje särskild brottstyp, särskilt ska beaktas om den tilltalade har utnyttjat ett numerärt överläge eller på något annat sätt utnyttjat någon annans skyddslösa ställning eller svårigheter att värja sig (punkten 3). I lagkommentaren anges att punkten 3, utnyttjande av skyddslös ställning, bl.a. tar sikte på brott som begåtts mot barn, personer med funktionsnedsättning eller äldre (se Ågren, Brottsbalken 29 kap. 2 §, Lexino 2020-10-27 [Juno]).

Den 1 juli 2025 infördes lagändringar som bl.a. innebär att den som genomför ett samlag eller en annan sexuell handling med ett barn under 18 år och

otillbörligt utnyttjar att barnet på grund av t.ex. psykisk ohälsa, funktionsnedsättning eller gärningspersonens auktoritet har en nedsatt förmåga att värna sin sexuella integritet ska kunna dömas för våldtäkt mot barn och sexuellt övergrepp mot barn. Vidare ska fler fall av bedrägeri bedömas som grova brott och ge ett hårdare straff, genom att det särskilt ska beaktas om gärningspersonen på ett hänsynslöst sätt har utnyttjat offrets skyddslösa eller utsatta ställning eller om gärningen har ingått i en brottslighet som utövats i organiserad form eller systematiskt (se prop. 2024/25:124, bet. 2024/25:JuU30, rskr. 2024/25:209). I propositionen gjorde regeringen bedömningen att förslagen om ett utvidgat straffansvar för våldtäkt mot barn och sexuellt övergrepp mot barn samt de nya kvalifikationsgrunderna för bedrägeribrottslighet bidrar till att säkerställa rättigheter för barn och vuxna med funktionsnedsättning i enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (prop. 2024/25:124 s. 55).

Informationsutbyte mellan myndigheter

I april 2025 infördes en ny lag som innebär att kommuner, regioner, skolor och ett antal statliga myndigheter utan hinder av sekretess ska lämna ut vissa uppgifter till Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter (lagen [2025:170] om skyldighet att lämna uppgifter till de brottsbekämpande myndigheterna). Denna skyldighet innebär att uppgifter ska lämnas på begäran men även att uppgifter ska lämnas på eget initiativ. Ändringar gjordes även i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), som innebär en utökad möjlighet för socialtjänsten och hälso- och sjukvården att lämna uppgifter som är av betydelse för brottsbekämpningen. Reglerna ger de brottsbekämpande myndigheterna förbättrade möjligheter att ta del av information som finns hos andra aktörer om exempelvis begångna brott, misstänkta brottsupplägg och individer med koppling till kriminalitet. Detta ger myndigheterna bättre förutsättningar att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet eller att utreda eller lagföra brott.

I december 2025 infördes en ny sekretessbrytande bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen som innebär att uppgifter som omfattas av sekretess till skydd för enskilda ska kunna lämnas mellan myndigheter om det behövs för följande syften:

- förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet
- utreda brott
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda felaktiga utbetalningar
- förebygga, förhindra, upptäcka eller utreda fusk och olika typer av överträdelser.

Innan en uppgift lämnas ska det göras en intresseavvägning. En uppgift får inte lämnas om övervägande skäl talar för att det intresse som sekretessen ska skydda har företräde framför intresset av att uppgiften lämnas ut. Viss sekretess undantas helt från bestämmelsens tillämpningsområde.

Registerkontroll av personer som arbetar med barn

Lagen om belastningsregister

Uppgifter om den som har dömts eller på annat sätt lagförts för brott finns i belastningsregistret. Bestämmelser om belastningsregistret finns i lagen (1998:620) om belastningsregister med förordningen (1999:1134) om belastningsregister. För uppgifter i registret gäller absolut sekretess (35 kap. 3 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen). Uppgifter från belastningsregistret får därför endast lämnas ut när detta är föreskrivet. I 6–15 §§ lagen om belastningsregister regleras vilka myndigheter och andra som har rätt att ta del av uppgifter i registret.

Enligt 3 § lagen om belastningsregister innehåller registret uppgifter om den som genom dom, beslut, strafföreläggande eller föreläggande om ordningsbot har ålagts en påföljd för brott (punkt 1), ålagts förvandlingsstraff för böter (punkt 2), fått påföljdseftergift vid allvarlig psykisk störning (punkt 3), meddelats åtalsunderlåtelse (punkt 4) eller meddelats vissa kontaktförbud, tillträdesförbud eller vistelseförbud (punkt 5). Belastningsregistret innehåller även uppgifter om domar och beslut som har meddelats i utlandet.

Lagen om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn

Enligt lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn ska den som erbjuds en anställning i staten, en kommun, en region, ett företag eller en organisation, om arbetet innebär direkt och regelbunden kontakt med barn, på begäran av den som erbjuder anställningen visa upp ett utdrag ur belastningsregistret. Det kan handla om både personer som i sin yrkesutövning kommer i kontakt med barn och personer som är ledare i olika ideella barnverksamheter. I de fall som lagen föreskriver ska en enskild ha rätt att få ett begränsat utdrag om sig själv ur belastningsregistret för att kunna visa upp det för en arbets- eller uppdragsgivare.

Lagen om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn trädde i kraft 2013 (prop. 2012/13:194, bet. 2013/14:JuU8, rskr. 2013/14:36). I den proposition som låg till grund för lagen gjorde regeringen bedömningen att arbets- och uppdragsgivare inte bör vara skyldiga att kontrollera belastningsregistret. Regeringen ansåg inte heller att det bör vara förbjudet att anställa eller anlita personer som förekommer i belastningsregistret (s. 22).

Lagen om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder

Enligt 1 § lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder får den som enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS, bedriver verksamhet som omfattar stöd- och serviceinsatser åt barn med funktionshinder inte anställa någon för sådana insatser utan att först kontrollera registerutdrag enligt lagen om belastningsregister som avser den som ska anställas.

Lagen om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder trädde i kraft den 1 januari 2011 (prop. 2009/10:176, bet.

2009/10:SoU21, rskr. 2009/10:300). I den proposition som låg till grund för lagen gjorde regeringen bedömningen att den som bedriver verksamhet enligt LSS och utför insatser åt barn inte ska få anställa någon i verksamheten om inte utdrag ur register som förs enligt lagen om belastningsregister har kontrollerats. Kontrollen ska också avse den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring eller liknande inom en sådan verksamhet. Skyldigheten att kontrollera utdrag ur belastningsregistret ska inte gälla sådan personal som inte kommer att delta direkt i arbetet med stöd- och serviceinsatser eller vid anställning av en förälder som utför insatser åt sitt barn (prop. 2009/10:176 s. 36 f.).

Regeringen anförde att med hänsyn till den utsatta situation som barn med funktionsnedsättning kan befinna sig i bör alla verksamheter som utför LSS-insatser åt barn vara skyldiga att genomföra registerkontroll (prop. 2009/10:176 s. 40).

Lagen om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn

Enligt 1 § lagen (2007:171) om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn får hem för vård eller boende, stödboenden eller skyddade boenden enligt 9 kap. socialtjänstlagen (2025:400) som tar emot barn inte anställa någon om inte kontroll gjorts av honom eller henne i register som förs enligt lagen om belastningsregister och lagen (1998:621) om misstankeregister. Detsamma ska gälla den som, utan att det innebär anställning, erbjuds uppdrag, praktiktjänstgöring, volontärarbete eller liknande vid ett sådant hem under omständigheter liknande dem som förekommer vid en anställning inom verksamheten.

Lagen om registerkontroll av personal vid vissa boenden som tar emot barn trädde i kraft den 1 juli 2007 (prop. 2006/07:37, bet. 2006/07:SoU9, rskr. 2006/07:129). I den proposition som låg till grund för lagen anförde regeringen att förslaget syftar till att öka skyddet för barn mot att de utsätts för övergrepp, kränkningar eller annat särskilt skadligt inflytande från personer som finns i barnens närmaste omgivning. Kontrollen ska avse såväl belastningsregistret som misstankeregistret. Om en registerkontroll inte har utförts får personen inte anställas eller ges uppdrag eller praktiktjänstgöring. Regeringen ansåg att arbetsgivaren själv ska avgöra om en person med en anteckning i ett registerutdrag ska anställas (prop. 2006/07:37 s. 1 och 22 f.).

Registerkontroller i kommunerna

Den 1 mars 2026 infördes två nya lagar och ändringar i bl.a. lagen (2010:479) om registerkontroll av personal som utför vissa insatser åt barn med funktionshinder och lagen (2013:852) om registerkontroll av personer som ska arbeta med barn. Ändringarna innebär att kommuner i fler fall än i dag ska kunna ta del av information från belastningsregistret – och i vissa fall även misstankeregistret – innan de anställer någon (prop. 2025/26:61, bet. 2025/26JuU22, rskr. 2025/26:146). Syftet är att motverka att personer med brottsliga eller skadliga intentioner tar anställning i kommunala verksamheter.

Reglerna föreslås gälla för personer som ska

- arbeta i hemmet åt äldre personer eller vuxna med funktionsnedsättning
- arbeta med barn eller
- anställas till vissa ledande befattningar inom kommuner.

Möjligheter att besluta var en dömd person får eller inte får vistas

I brottsbalken finns bestämmelser om fängelse och villkorlig frigivning (26 kap.). Den 1 januari 2026 skärptes reglerna om villkorlig frigivning och den andel av strafftiden som måste avtjänas innan någon kan bli villkorligt frigiven höjdes från två tredjedelar till tre fjärdedelar. Denna höjning genomförs stegvis med de längsta fängelsestraffen först. Vidare har tröskeln för att skjuta upp den villkorliga frigivningen om den dömd missköter sig under anstaltsvistelsen sänkts. Det ska också vara möjligt att skjuta upp den villkorliga frigivningen om det finns en risk för att den dömd återfaller i allvarlig brottslighet. Prövotiden efter villkorlig frigivning är minst två år, i stället för tidigare ett år, och den villkorligt frigivne ska som huvudregel ställas under övervakning (prop. 2025/26:34, bet. 2025/26:JuU8, rskr. 2025/26:96).

Reglerna om villkorlig frigivning innebär att verkställighet av straffet fortfarande pågår efter det att den dömd har frigetts från fängelset. Syftet med den villkorliga frigivningen är att den dömd under denna del av straffverkställigheten ska anpassas till ett liv i samhället utan kriminalitet. Den dömd kan därför under denna period ställas under övervakning och bli föremål för andra tvångsåtgärder och kontroller som anges i lagen för att minska risken att han eller hon begår nya brott eller för att på annat sätt underlätta hans eller hennes anpassning i samhället (jfr 26 kap. 12–18 §§ BrB). En sådan form av tvångsåtgärd avser att Kriminalvården får besluta att den dömd ska följa en särskild föreskrift om vistelseort eller andra anvisningar om på vilka platser eller inom vilka områden den dömd ska vistas eller inte får vistas (se 26 kap. 16 § andra stycket 7 BrB). Om det behövs för att kontrollera att en särskild föreskrift följs får Kriminalvården besluta om elektronisk övervakning av den villkorligt frigivne (se 26 kap. 17 § BrB). Även den som är dömd till skyddstillsyn kan meddelas vistelseföreskrifter (se 28 kap. 6 § BrB).

Bestämmelsen om vistelseföreskrifter i 26 kap. 16 § andra stycket 7 BrB har relativt nyligen gjorts tydligare. Tidigare angavs det i lagtexten att en föreskrift kunde avse vistelseort, medan det alltså numera framgår att en föreskrift får avse även andra anvisningar om platser eller områden inom vilka den dömd ska, eller inte får, vistas (prop. 2020/21:85, bet. 2020/21:22, rskr. 2020/21:235).

Av förarbetena framgår att en vistelseföreskrift kan användas när det är särskilt angeläget att hålla den dömd borta från en viss miljö. En vistelseföreskrift kan exempelvis bestå av ett förbud mot att vistas i närheten av ett brottsoffers bostad eller på andra platser där risken för återfall bedöms vara särskilt stor, t.ex. en klubblokal eller liknande (prop. 2018/19:77 s. 35 och 62). Platsen eller området måste anges specifikt i föreskriften och avgränsas tydligt (prop. 2020/21:85 s. 54 och Allmänna råd till 26 kap. 16 § 7 brottsbalken,

Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om verkställighet av frivårdspåföljder [KVFS 2022:1]).

Enligt förarbetena bör vistelseföreskrifter användas restriktivt och föregås av en noggrann avvägning utifrån vad som är proportionerligt i det enskilda fallet. Särskilt restriktiv bör tillämpningen vara om man överväger att låta föreskriften avse en skyldighet för den dömda att vistas på en viss plats eller inom ett visst område; en sådan föreskrift kan endast under mycket speciella omständigheter anses proportionerlig (prop. 2018/19:77 s. 35 och 61 f.).

Kriminalvårdens prövning av om en särskild föreskrift behövs för att minska risken att den som står under övervakning begår nya brott eller för att på annat sätt underlätta hans eller hennes anpassning i samhället grundas på en individuell bedömning, utifrån såväl föreskriftens hjälp- och stödfunktion som dess kontrollfunktion (Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd [KVFS 2022:1] om verkställighet av frivårdspåföljder).

Den utredning som föregick lagändringarna om skärpta regler för villkorlig frigivning som trädde i kraft den 1 januari 2026 (se ovan) gjorde bedömningen att de nuvarande reglerna är tillräckliga när det gäller möjligheterna att inom ramen för påföljdssystemet besluta var en dömd person får vistas eller inte vistas (betänkande av Utredningen om påföljder, återfall och verkställighet, SOU 2024:48 volym 1 s. 366 och 388 f.). Utredningen ansåg dock att det nuvarande systemet med vistelseföreskrifter kan utvecklas och förbättras genom att det införs en möjlighet att besluta om en sådan för att skydda målsäganden.

Satsning för att stoppa våld mot barn och unga med funktionsnedsättning

Myndigheten för delaktighet fick genom ett ändringsbeslut i regleringsbrevet för 2025 i uppdrag att sprida kunskap om våld mot barn och unga med funktionsnedsättning. Myndigheten ska särskilt fokusera på de verksamheter som möter personer med funktionsnedsättning i vardagen. Uppdraget skulle delredovisas muntligen den 15 februari 2026 och slutredovisas senast den 30 mars 2027.

Certifiering av barnahus

Barnahus

Barnahus är samlingsnamnet på en samverkansmodell där polis, åklagare, socialtjänst, hälso- och sjukvård samt Rättsmedicinalverket samverkar i gemensamma lokaler i utredningsprocessen vid misstanke om våldsbrott mot barn. I dag finns det 33 barnahus i Sverige.

Uppdrag om stärkt samverkan när det finns misstanke om att barn har utsatts för våldsbrott

Regeringen beslutade den 24 juli 2025 att ge ett antal myndigheter ett uppdrag om stärkt samverkan när det finns misstanke om att barn har utsatts för våldsbrott (S2025/01365). Av uppdraget framgår bl.a. följande:

Alla våldsutsatta barn har samma rättigheter och alla barn, oavsett ålder och form av våldsutsatthet, har rätt till likvärdigt skydd, stöd och behandling. Regeringen anser att de riktlinjer som finns gällande samverkan mellan berörda aktörer behöver förtydligas och vidareutvecklas. Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen och Rättsmedicinalverket ska därför revidera de gällande riktlinjerna och kriterierna för barnahusverksamhet. I uppdraget ingår bl.a. att analysera och lämna förslag på vilken målgrupp av barn och vilka professioner som ska ingå i samverkan samt om en annan benämning än riktlinjer bör användas. Vidare ingår att redovisa aspekter såsom likvärdighet, tillgång till insatser, barns delaktighet, information till barn och vårdnadshavare, medhörning, medicinsk undersökning, stöd och behandling, dokumentation och utbyte av information och utvärdering bör också beaktas samt hur andra närliggande länder och internationella aktörer arbetar med uppföljning, certifiering och ackreditering av barnahus eller andra liknande samverkansformer.

I uppdraget ingår även att utreda såväl för- som nackdelar med att införa lagstiftning eller bindande föreskrifter på området. Myndigheterna ska i genomförandet av uppdraget hålla sig informerade om uppdraget till Brottsoffermyndigheten att ta fram en nationell plan för barnahus samt ge stöd till och följa utvecklingen av samverkan avseende våldsutsatta barn.

Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten, Socialstyrelsen och Rättsmedicinalverket ska senast den 15 februari 2027 lämna en gemensam skriftlig redovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

Uppdrag till Brottsoffermyndigheten att ta fram en nationell plan för barnahus m.m.

Regeringen beslutade den 24 juli 2025 att ge i uppdrag till Brottsoffermyndigheten att ta fram en nationell plan för barnahus samt att ge stöd till och följa utvecklingen av samverkan i fråga om våldsutsatta barn (S2025/01366). I uppdraget anför regeringen bl.a. följande:

Artikel 19 i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) slår fast att alla barn har rätt till skydd mot alla former av våld. Enligt artikel 39 i konventionen ska alla lämpliga åtgärder vidtas för att främja fysisk och psykisk rehabilitering samt social återanpassning av ett barn som har utsatts för någon form av vanvård, utnyttjande eller övergrepp och det ska äga rum i en miljö som främjar barnets hälsa, självrespekt och värdighet.

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag, lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter. FN:s kommitté för barnets rättigheter (barnrättskommittén) som bevakar efterlevnaden av konventionen har i sina senaste slutsatser och rekommendationer rekommenderat Sverige att anta lagstiftning i syfte att säkerställa en sektorsövergripande samordning av utredningar och övergripande kvalitetsstandarder för stödtjänster vid barnhus, bl.a. vid vittnesförhör, medicinska utvärderingar och terapeutiskt stöd till brottsoffer. I EU-kommissionens förslag till Europaparlamentet och rådets direktiv om

ändring av direktiv 2012/29/EU om fastställande av miniminormer för brottsoffers rättigheter och för stöd till och skydd av dem samt om ersättande av rådets rambeslut 2001/220/RIF finns förslag om riktade och integrerade stödverksamheter för barn som brottsoffer.

Alla former av våld mot barn ska upphöra. Att motverka våld mot barn och främja samarbete och samverkan, såväl nationellt som internationellt, är högt prioriterade frågor för regeringen. Stödet till våldsutsatta barn ska inte skilja sig åt beroende på barnets förutsättningar eller var i landet barnet bor. Stärkt stöd till barn och unga som upplever våld identifieras även som ett särskilt utvecklingsområde i regeringens treåriga åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel 2024–2026. Mot denna bakgrund uppdrar regeringen åt Brottsoffermyndigheten att nationellt samordna barnhusen, ge stöd till och följa utvecklingen av samverkan avseende våldsutsatta barn som deltar i en brottsutredning.

Av uppdraget framgår bl.a. att Brottsoffermyndigheten ska göra följande:

- Verka för ökad likvärdighet över landet för barn och unga när det gäller både tillgång, tillgänglighet och kvalitet, bl.a. genom att ta fram en nationell plan för samordning av barnhusverksamheterna i Sverige, stötta spridningen av samverkansmodellen barnahus och andra liknande samverkansformer i fråga om våldsutsatta barn som deltar i en brottsutredning.
- Ge olika former av stöd till landets barnahus och liknande samverkansformer i syfte att öka likvärdigheten över landet och åtgärda iakttagna brister.
- Följa utvecklingen inom barnhusen och liknande samarbetsformer utifrån rådande nationella riktlinjer om barn som misstänks vara utsatta för brott och kriterier för landets barnahus och barnkonventionen. Åsikter från barn och unga, inklusive barn och unga med funktionsnedsättning, med egen erfarenhet av att besöka och förhöras på ett barnahus ska inkluderas kontinuerligt.
- Verka för kunskapsspridning, stärkt genomförande, spridning av goda exempel och att barnets rättigheter enligt barnkonventionen tillgodoses i praktiken.
- Synliggöra strukturella och övergripande brister, utmaningar och behov. Det kan t.ex. bestå i att utveckla och sprida gemensamma arbetsmetoder, att utforma nya och sprida befintliga kunskapsstöd, att synliggöra behov av särskilda åtgärder hos vissa grupper av barn och att identifiera det som kan standardiseras som t.ex. samarbetsavtal mellan de samverkande parterna.

Brottsoffermyndigheten ska senast den 28 april 2026 lämna en skriftlig delredovisning och senast den 28 januari 2028 lämna en skriftlig slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

*Målsägandestatus vid sexköpsbrott***Propositionen Skärpt straff för köp av sexuell tjänst m.m.**

I regeringens proposition 2010/11:77 Skärpt straff för köp av sexuell tjänst gjorde regeringen bedömningen att det inte fanns behov av att ändra reglerna om målsägande eller vittnen i rättegångsbalken. Regeringen konstaterade att frågan om den som utför en sexuell tjänst bör anses vara målsägande eller vittne i ett mål om brott mot förbudet mot köp av sexuell tjänst hade behandlats i utredningsbetänkandet Förbud mot köp av sexuell tjänst – En utvärdering 1999–2008 (SOU 2010:49) som en del av utvärderingen av förbudet mot köp av sexuell tjänst. Utredningen lämnade inte något förslag till lagändring i denna del. Vidare anförde regeringen bl.a. följande (s. 14 f.).

Placeringen av ett brott i ett visst kapitel i brottsbalken avgör inte frågan om en person har ställning som målsägande eller inte. Som konstaterats i föregående avsnitt kan köp av sexuell tjänst utgöra såväl ett brott mot person som ett brott mot allmän ordning. Därmed kan, såsom också utredningen funnit, den som utfört en sexuell tjänst vara att anse som målsägande i ett mål om brott mot förbudet mot köp av sexuell tjänst. Avgörande för om så är fallet är enligt 20 kap. 8 § fjärde stycket rättegångsbalken om brottet begåtts mot den personen eller om hon eller han blivit förnärad eller lidit skada av brottet. Som några remissinstanser pekat på kan en prövning utifrån dessa förutsättningar vara besvärlig. Problematiken är emellertid inte unik för brott mot förbudet mot köp av sexuell tjänst utan uppkommer även vid andra brottstyper, t.ex. koppleri. Eftersom definitionen av målsägandebegreppet i 20 kap. 8 § fjärde stycket rättegångsbalken gäller för alla brottstyper skulle en ändring av begreppet vid köp av sexuell tjänst kräva en allmän översyn av denna bestämmelse. Någon sådan översyn är dock inte påkallad och inte heller möjlig inom ramen för detta lagstiftningsärende. Regeringen delar därmed utredningens bedömning att frågan om en person som utfört en sexuell tjänst har ställning som målsägande eller vittne vid köp av sexuell tjänst måste prövas och avgöras i varje enskilt fall. Regeringen finner därför inte skäl att göra några ändringar när det gäller frågor om målsägande och vittnen.

I utredningsbetänkandet Ett starkt straffrättsligt skydd mot köp av sexuell tjänst och utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, m.m. (SOU 2016:42) anfördes följande i fråga om status som målsägande i brottmålsprocessen (s. 105 f.):

I mål om köp av sexuell tjänst har det ansetts att den som utfört en sexuell tjänst kan vara att betrakta som målsägande. Avgörande för om så är fallet är enligt 20 kap. 8 § fjärde stycket RB om brottet begåtts mot den personen eller om hon eller han blivit förnärad eller lidit skada av brottet. Frågan om en person som utfört en sexuell tjänst har ställning som målsägande eller vittne vid köp av sexuell tjänst måste alltså prövas och avgöras i varje enskilt fall.

När det gäller frågan om målsägandebiträde är utgångspunkten att ett sådant biträde förordnas för brott enligt 6 kap. brottsbalken (jfr 1 § lagen [1988:609] om målsägandebiträde).

Handlingsplan mot prostitution och människohandel

Av regeringens webbplats framgår att regeringen under 2026 ska ta fram en ny strategi för att säkerställa ett hållbart och samordnat arbete mot mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel.

Kopplat till den nya strategin kommer en ny nationell handlingsplan mot prostitution och människohandel att tas fram. Syftet med handlingsplanen är att kraftsamla i arbetet med att förebygga och bekämpa utnyttjandet och stärka skyddet för utsatta personer, med ett särskilt fokus på barn och unga.

På regeringens webbplats presenteras även åtgärder som kommer att ingå i den kommande handlingsplanen. Det är bl.a. följande:

- Regeringen ger Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid, NCK) medel för att utveckla och sprida befintliga kunskaps- och webbstöd med fokus på kunskap om prostitution och människohandel och hedersrelaterat våld och förtryck. Webbstödet ska rikta sig till lärosäten, kommuner, rättsväsendet och hälso- och sjukvården. NCK ska även vid behov föreslå nya kunskapsstöd.
- Jämställdhetsmyndigheten ska kartlägga vilka kunskapshöjande insatser som behövs och hur arbetssätt behöver utvecklas för att nå hbtqi-personer med förebyggande arbete i fråga om sexuell exploatering samt för att öka upptäckten av utsatta. Uppdraget omfattar utsatthet för prostitution och sexuellt utnyttjande i pornografiska syften. Särskilt fokus bör ligga på insatser som rör barn och unga. Uppdraget omfattar digitala dimensioner av våld.
- Statens institutionsstyrelse ska stärka och anpassa vården för barn och unga som har utsatts för olika former av våld. Det kan vara våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, sexuellt våld och sexuell exploatering, inklusive sexuellt utnyttjande i pornografiska syften. I arbetet ingår att analysera riskerna och förebygga att barn och unga utsätts för sexuellt våld, sexuell exploatering eller prostitution och människohandel.
- Brottsoffermyndigheten ska analysera vad som behövs för att utsatta för människohandel och människoexploatering ska kunna få tillräckligt bra stöd i att söka brottsskadeersättning för att de i praktiken ska kunna använda sig av den rättigheten. Uppdraget omfattar att ta fram förslag på åtgärder, när det gäller både den egna myndighetens verksamhet och vad andra aktörer kan göra.

Svar på skriftlig fråga

Justitieminister Gunnar Strömmer (M) svarade den 30 april 2025 följande på en skriftlig fråga om polisens agerande mot kvinnor som utnyttjas i prostitution (fr. 2024/25:1094):

Gudrun Nordborg har frågat mig vilka åtgärder jag avser vidta för att polisen ska följa befintlig lagstiftning och för att människor som utnyttjas i sexhandeln ska få en fullvärdig status som brottsoffer.

Genom människohandel och prostitution utnyttjas människor på ett cyniskt och hänsynslöst sätt. Ofta handlar det om kvinnor som redan befinner sig i en utsatt situation. Det är en brottslighet som ska bekämpas med full kraft. [– –]

Brottet köp av sexuell tjänst kan utgöra såväl brott mot person som ett brott mot allmän ordning. Den som utfört en sexuell tjänst kan därför redan idag vara att anse som målsägande. Frågan om en person som har utfört en sexuell tjänst har ställning som målsägande eller vittne vid köp av sexuell tjänst måste däremot prövas av myndigheterna och avgöras i varje enskilt fall.

För 2024 tillsköt regeringen 23,5 miljoner kronor till Jämställdhetsmyndigheten för deras uppdrag att fortsatt förstärka arbetet mot sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel. För 2025 har Jämställdhetsmyndigheten fått ett förnyat uppdrag och särskilda medel som ska redovisas i oktober 2025.

Utöver de insatser och åtgärder som redan sker så pågår också inom Regeringskansliet arbete med att ta fram en ny nationell handlingsplan mot prostitution och människohandel. Det handlar om att förebygga att personer utnyttjas i prostitution och människohandel och om att bekämpa de kriminella aktörerna bakom, men också om att ytterligare stärka skyddet för utsatta personer. I arbetet ingår också hur man kan omhänderta de rekommendationer som har lämnas på området av bland annat Partskommittén till Europarådets konvention om bekämpande av människohandel, och av svenska myndigheter och organisationer.

Kampen mot människohandel och annan grov gränsöverskridande brottslighet är en viktig prioritering för mig och regeringen och jag följer noga myndigheternas arbete i frågan.

Brottsofferlag

Trygghetsberedningen m.m.

Regeringen beslutade den 26 mars 2020 om kommittédirektiv till en parlamentarisk trygghetsberedning (dir. 2020:32). Enligt direktiven ska en parlamentariskt sammansatt kommitté i form av en trygghetsberedning, biträdd av sakkunniga och experter, bistå regeringen med underlag till utformningen av en kunskapsbaserad och brett förankrad kriminalpolitik som ska bidra till att uppfylla de kriminalpolitiska målen om att minska brottsligheten och öka människors trygghet.

Trygghetsberedningen anför i sitt betänkande Vägar till ett tryggare samhälle (SOU 2021:85 s. 218) att det finns flera bestämmelser som på olika sätt syftar till att stödja och skydda brottsutsatta och vittnen. Det gäller även ekonomisk kompensation för den som drabbats. Ansvar är fördelat på flera olika aktörer. Många verksamheter ger också uppskattat och värdefullt stöd till personer som utsatts för brott och stöd under rättsprocessen. Kommittén kan dock konstatera att det är svårt att få en övergripande bild av hur de rättigheter som lagstiftningen ställer upp för brottsoffer hanteras i praktiken. Det arbete som bedrivs följs inte alltid upp på ett systematiskt sätt på vare sig nationell, regional eller lokal nivå. Kommittén föreslår att Brottsoffermyndigheten ges

ett förstärkt uppdrag att, i samarbete med andra berörda aktörer, systematiskt sammanställa och tillgängliggöra relevant kunskap på brottsofferområdet. I uppdraget bör ingå att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av vilket stöd och bemötande brottsutsatta får från myndigheter och andra aktörer i samhället.

Regeringen beslutade utifrån Trygghetsberedningens förslag att i regleringsbrevet till Brottsoffermyndigheten för 2023 ge myndigheten i uppdrag att kartlägga vilket stöd som ges till brottsoffer i Sverige och att föreslå en modell för regelbunden uppföljning av vilket stöd och bemötande brottsoffer får från myndigheter och andra aktörer. Inom ramen för uppdraget skulle Brottsoffermyndigheten även ta fram en plan för hur myndigheten kan utveckla rollen som informations- och kunskapscentrum för brottsofferfrågor samt vidta åtgärder i syfte att åstadkomma ett likvärdigt och kvalitativt stöd till brottsutsatta i hela landet. Uppdraget slutredovisades den 10 juni 2024.

Pågående och avslutade uppdrag till Brottsoffermyndigheten

Regeringen gav i november 2024 Brottsoffermyndigheten i uppdrag att vara nationell strategisk samordningsansvarig myndighet för brottsofferfrågor (Ju2021/03715). Uppdraget innebar fortsatt arbete med att kartlägga brottsofferarbetet i Sverige samt att systematiskt och löpande följa upp och utvärdera detsamma. Myndigheten skulle verka för att utbildningsmaterial och effektiva arbetsmetoder sprids till verksamheter på nationell, regional och lokal nivå. Inom ramen för uppdraget skulle myndigheten etablera och ansvara för ett nationellt nätverk för brottsoffersamverkan med centrala samhällsaktörer. Uppdraget skulle redovisas till Regeringskansliet senast den 26 september 2025.

Brottsoffermyndigheten fick i regleringsbrevet för 2025 i uppdrag att utveckla och fördjupa informationen i Brottsofferguiden. Brottsofferguiden är en guide för den som har utsatts för brott där anpassad information ges beroende på brottstyp, ålder och vilket steg i processen som är aktuellt. Information ges också om varifrån man kan få stöd och hjälp. I uppdraget ingick att genomföra informationsinsatser om hur Brottsofferguiden kan hjälpa brottsoffer, med ett särskilt fokus på information till brottsoffer utsatta för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel och liknande. Syftet är att göra brottsoffers rättigheter tillgängliga på ett samlat och lättöverskådligt sätt. Informationen ska även målgruppsanpassas för personer i särskilt sårbara situationer, såsom personer med funktionsnedsättning, barn och unga, hbtqi-personer och äldre. Uppdraget ska slutredovisas till Regeringskansliet senast den 25 maj 2026. Av slutredovisningen ska det framgå hur informationen i guiden har utvecklats som helhet samt vilka spridningsinsatser myndigheten har gjort, vilka målgrupper som har träffats av dessa liksom i vilken omfattning guiden har använts. Hur informationen i guiden har utvecklats skulle delredovisas till Regeringskansliet senast den 11 december 2025.

Regeringen beslutade den 25 september 2025 att ge Brottsoffermyndigheten i uppdrag att inrätta en särskild samordningsfunktion (Ju2025/01954). Av uppdraget framgår att Brottsoffermyndigheten ska förbereda för och inrätta en nationell samordningsfunktion som ska stödja och hjälpa brottsoffer som utsatts för terroristbrottslighet och brottsoffer som utsatts för annan allvarlig brottslighet som innefattat förstörelse av bostad. Funktionen ska underlätta kontakter med offentlig förvaltning och andra relevanta aktörer i Sverige och bidra till att dessa brottsoffer får det stöd de behöver på ett så smidigt och effektivt sätt som möjligt. Funktionen ska vara operativ fr.o.m. den 31 mars 2026. Inom ramen för uppdraget ska Brottsoffermyndigheten också sprida information till relevanta aktörer om funktionen. Brottsoffermyndigheten ska också samverka med andra relevanta myndigheter i uppdragets genomförande, bl.a. om hur brottsoffret kan få information om samordningsfunktionen och dess roll. Polismyndigheten har fått i uppdrag att förmedla information till berörda brottsoffer om Brottsoffermyndighetens särskilda samordningsfunktion. Brottsoffermyndigheten ska slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet senast den 31 mars 2027. Av redovisningen ska det framgå hur arbetet har bedrivits vid samordningsfunktionen, hur många brottsoffer som har tagit del av stödet i förhållande till kostnaderna samt vilka informationsinsatser som har genomförts.

Uppdrag till Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket

Regeringen beslutade den 28 november 2024 att ge Polismyndigheten, Åklagarmyndigheten och Domstolsverket i uppdrag att stärka arbetet med stöd till brottsoffer och vittnen (Ju2024/02472). Uppdraget skulle genomföras i samverkan med Brottsoffermyndigheten. I uppdraget ingick att redogöra för hur myndigheterna, i samverkan med Brottsoffermyndigheten och andra berörda aktörer, verkar för att brottsoffer och vittnen ska få tillräcklig information och stöd samt ett gott bemötande. I fråga om myndigheternas kontakter med socialtjänsten och hälso- och sjukvården när det gäller brottsoffer skulle kunskap och erfarenheter hämtas in från Socialstyrelsen. Myndigheterna skulle också identifiera och redogöra för eventuella brister i information, stöd och bemötande under rättsprocessen och vidta nödvändiga åtgärder för att komma till rätta med dessa. Myndigheterna skulle i arbetet med uppdraget särskilt beakta brister som drabbar barn och unga som brottsoffer och vittnen. Uppdraget skulle genomföras inom ramen för befintligt regelverk och finansiella ramar. Eventuella åtgärder skulle beakta vilka åtgärder myndigheterna kan vidta inom befintliga ekonomiska ramar. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 27 januari 2026.

*Dokumentation av bevis i en statligt certifierad applikation***Regeringens åtgärdsprogram och uppdrag till bl.a. Rättsmedicinalverket att utveckla arbetet med rättsintyg**

Regeringens åtgärdsprogram för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel gäller 2024–2026. Av målsättning V, Effektivare brottsbekämpning, i åtgärdsprogrammet framgår att Rättsmedicinalverket har fått i uppdrag att utveckla arbetet med rättsintyg. I uppdraget ingår att vidareutveckla formerna för skadedokumentation inför utfärdande av rättsintyg, att undersöka möjligheten att öka den geografiska tillgängligheten av skadedokumentation, att undersöka möjligheten att genomföra sådan på distans samt att förbättra myndighetens interna kunskapsuppbbyggnad kring rättsintyg och spridning av densamma. Uppdraget redovisades den 17 januari 2025 (Ju2023/01163, Ju2023/02778).

Av Rättsmedicinalverkets redovisning av uppdraget (dnr X23-90314) framgår att myndigheten för att vidareutveckla formerna för skadedokumentation inför utfärdande av rättsintyg har testat och utvärderat mobilapplikationen Vidiview Capture. Utvärderingen har visat att applikationen är ett lämpligt fotograferingsverktyg för att dokumentera skador inför utfärdande av rättsintyg. Myndigheten har utifrån de tester som genomförts beaktat de rättsliga, ekonomiska och informationssäkerhetsmässiga förutsättningarna för applikationen och funnit att den är lämplig att använda inom myndighetens it-miljö. Ytterligare överväganden kan dock behöva göras innan applikationen införs i verksamheten. De årliga kostnaderna för att använda applikationen uppgår till ca 100 000 kronor.

Rättsmedicinalverket, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten fick i regleringsbrevet för 2026 i uppdrag att tillsammans vidta åtgärder för att öka användningen av rättsintyg och höja kvaliteten i dessa, t.ex. genom informationsinsatser och metodutveckling. Rättsmedicinalverket ska samordna arbetet och redovisningen. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 2 april 2027.

Polismyndighetens arbete med brott i nära relationer

Av Polismyndighetens webbplats framgår det att det i varje polisområde finns en uttalad enhet som ska hantera ärenden som rör brott i nära relationer. Polisen utreder brott i nära relationer på följande sätt:

- Polisen gör ett första förhör på platsen och dokumenterar eventuella personskador och materiella skador, ofta på video.
- Den som blivit utsatt har med vissa undantag rätt att själv bestämma om egna skador ska dokumenteras eller inte.
- Kriminaltekniker kan kallas till platsen för att säkra bevis av olika slag.

Vidare anges det på webbplatsen att förundersökningen är till för att samla in uppgifter om det som har inträffat. En åklagare är förundersökningsledare om

brottet innefattar hot eller våld mot en närstående eller tidigare närstående. Under förundersökningen håller polisen förhör med brottsoffret, vittnen och den misstänkte. Det kan också handla om att samla in olika typer av stödbevisning. Beroende på vad förundersökningen visar beslutar åklagaren om den misstänkte ska åtalas eller inte.

Åklagarmyndighetens arbete med brott i nära relationer

Åklagarmyndighetens utvecklingscentrum gav i april 2024 ut den rättsliga vägledningen *Brott i nära relation och olaga förföljelse* (Rättslig vägledning 2024:2). I vägledningen ges rekommendationer om bl.a. målsägandeförhör, förhör med misstänkt och bevisning bl.a. i form av video- och fotodokumentation av brottsplatsen och av parternas skador.

Socialstyrelsens arbete med våld i nära relationer

Socialstyrelsen har meddelat föreskrifter och allmänna råd om våld i nära relationer (HSLF-FS 2022:39, ändrad genom HSLF-FS 2025:40). Författningen innehåller bl.a. bestämmelser om socialnämndens ansvar och insatser, hälso- och sjukvårdens ansvar samt tandvårdens ansvar.

Av 7 kap. 10 § första och andra styckena framgår att om en vuxen visar symtom eller tecken som väcker misstanke om att personen är våldsutsatt, ska vårdgivaren se till att hälso- och sjukvårdspersonalen frågar den vuxne i enrum om orsaken till symtomen eller tecknen. Om misstanken om våld eller andra övergrepp kvarstår, ska vårdgivaren se till att hälso- och sjukvårdspersonalen

1. beaktar vilka behov den vuxne kan ha av vård såväl fysiskt som psykiskt med anledning av våldet
2. informerar om möjligheten till vård inom hälso- och sjukvården, stöd och hjälp från socialtjänsten samt kontakt med frivilligorganisationer
3. hjälper den vuxne att få kontakt med socialtjänsten om han eller hon samtycker till det.

Hälso- och sjukvårdspersonalen ska i patientjournalen dokumentera vilka åtgärder som har vidtagits med anledning av det som anges i första stycket och andra stycket 1–3 samt vilka symtom eller tecken som har observerats och som väckt misstanke om att den vuxne är våldsutsatt.

Socialstyrelsen har också gett ut handboken – *Våld i nära relationer* –, *Handbok för socialtjänsten, hälso- och sjukvården och tandvården* – som syftar till att stödja tillämpningen av föreskrifterna och de allmänna råden om våld i nära relationer. Socialstyrelsen har även gett ut ett utbildningsmaterial för hälso- och sjukvården om våld i nära relationer och hedersrelaterat våld.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har under senare år återkommande behandlat olika frågor om stärkt skydd för brottsoffer. För en utförlig redovisning av tidigare behandling hänvisas till betänkande 2022/23:JuU14 (s. 68 f. och 76 f.).

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis understryka att det ser allvarligt på människohandel och människoexploatering som är hänsynslösa former av utnyttjande av människor. Det är bekymmersamt att det är så få personer som åtalas och ännu färre som döms för människohandel eller människoexploatering med hänsyn till den befarade omfattningen. Det är därför positivt att regeringen i juni 2025 beslutade att ge Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i uppdrag att stärka förmågan att bekämpa människohandel och människoexploatering. Som framgår ovan ska myndigheterna bl.a. förbättra arbetsmetoderna för att öka utredningsförmågan och lagföringen av brotten och säkerställa att offer får rätt stöd och skydd. Utskottet konstaterar vidare att Utredningen om genomförande av direktivet om ändring av människohandelsdirektivet i december 2025 redovisade betänkandet Ett nytt brott och andra åtgärder mot människohandel (SOU 2025:119). Utredningen föreslår bl.a. att straffbestämmelsen om människohandel ska formuleras om på ett enklare och tydligare sätt, där fler exploateringsformer uttryckligen lyfts fram i lagtexten, och att nödlägesrekvisitet formuleras om, vilket kan förenkla tillämpningen av straffbestämmelsen. Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut i mars 2026. Därutöver genomför t.ex. Riksrevisionen en granskning av Migrationsverkets, Polismyndighetens och Åklagarmyndighetens arbete mot människohandel för sexuella ändamål. Slutligen konstaterar utskottet att arbete pågår inom Regeringskansliet med att ta fram en ny nationell handlingsplan mot prostitution och människohandel. Utskottet anser, med hänsyn till det omfattande arbete som redan pågår, att det inte finns skäl för riksdagen att ta något sådant initiativ som motionärerna efterfrågar till en översyn av lagstiftningen eller att ge i uppdrag åt Brottsförebyggande rådet att se över omfattningen av människohandel med barn i kriminella nätverk. Utskottet avstyrker därför motionerna 2025/26:2782 (V) yrkande 16, 2025/26:3586 (S) yrkande 78, 2025/26:3591 (S) yrkande 31 och 2025/26:2788 yrkande 13 (V).

Utskottet är inte berett att ta något initiativ med anledning av det som anförs i motion 2025/26:2788 (V) yrkande 24 om reparativ rättvisa. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Utskottet finner inte heller skäl att ta något sådant initiativ som efterfrågas i motionerna om skydd för särskilt sårbara grupper. Därmed avstyrks motionerna 2025/26:2705 (S) yrkande 1, 2025/26:3027 (M) yrkandena 10–12, 2025/26:3230 (M), 2025/26:3385 (M) och 2025/26:3237 (M).

När det gäller motion 2025/26:3586 (S) yrkande 72 om certifiering av barnahus konstaterar utskottet att det är viktigt att tillgången och kvaliteten på barnahus är lika över hela landet. Det är därför positivt att regeringen i juli 2025 beslutade att dels ge i uppdrag åt ett antal myndigheter att stärka samverkan när det finns misstanke om att barn har utsatts för våldsbrott, dels ge i uppdrag åt Brottsoffermyndigheten att ta fram en nationell plan för samordning av barnahusverksamheten i Sverige samt att ge stöd till och följa

utvecklingen av samverkan i fråga om våldsutsatta barn som deltar i en brottsutredning. Med anledning av det pågående arbetet finns det enligt utskottet inte skäl för riksdagen att ta något sådant initiativ som efterfrågas i den aktuella motionen, som därför avstyrks.

När det gäller frågan om målsägandestatus vid sexköpsbrott konstaterar utskottet att det tidigare behandlat liknande motionsyrkanden. När utskottet under hösten 2019 behandlade frågan avstyrkte utskottet ett motionsyrkande om målsägandestatus för brottet köp av sexuell tjänst med motiveringen att gällande rätt ger utrymme för att bedöma detta och att det därför inte fanns skäl att vidta någon åtgärd med anledning av motionsyrkandet. Utskottet har därefter flera gånger behandlat liknande motionsyrkanden och då vidhållit sin tidigare uppfattning. Utskottet anser fortfarande att gällande rätt ger utrymme för att bedöma frågan om målsägandestatus och avstyrker därför motionerna 2025/26:2782 (V) yrkande 12, 2025/26:3361 (MP) yrkande 1 och 2025/26:3586 (S) yrkande 80.

Frågan om en brottsofferlag har tidigare behandlats av utskottet. När utskottet under våren 2023 behandlade frågan om att tillsätta en utredning om en särskild brottsofferlag fann utskottet inte skäl att ta något sådant initiativ. Utskottet gjorde inte någon annan bedömning när frågan behandlades under våren 2024. Mot bakgrund av utskottets tidigare ställningstagande och det arbete med stöd till brottsoffer som bedrivs av Brottsoffermyndigheten och flera andra myndigheter anser utskottet alltjämt att det saknas skäl att ta något initiativ till en särskild brottsofferlag och avstyrker därför motion 2025/26:3586 (S) yrkande 92.

När det slutligen gäller motion 2025/26:1628 (S) om dokumentation av bevis i en statligt certifierad applikation noterar utskottet att Rättsmedicinalverket, Polismyndigheten och Åklagarmyndigheten i sina regleringsbrev för 2026 har fått i uppdrag att tillsammans vidta åtgärder för att öka användningen av rättsintyg och höja kvaliteten i dessa. Utskottet anser inte att det har framkommit skäl för att ta något sådant initiativ som föreslås i motionen, som därför avstyrks.

Sexhandel och pornografi

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om digitala plattformar vid sexhandel och förstudie om nedtagning av material på internet. Utskottet hänvisar till gällande rätt och pågående arbete.

Jämför reservation 7 (S), 8 (C) och 9 (S).

Motionerna

Digitala plattformar vid sexhandel

I kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 30 föreslås ett tillkännagivande om att utreda hur digitala bordeller som vänder sig till svenska användare kan stoppas. Ett liknande förslag finns i kommittémotion 2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28.

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 81.2 begärs ett tillkännagivande om att de plattformar som erbjuder livesända sexuella handlingar bör stängas ned.

Förstudie om nedtagning av material på internet

I kommittémotion 2025/26:3586 yrkande 85 föreslår Teresa Carvalho m.fl. (S) ett tillkännagivande till regeringen om att ge Brottsoffermyndigheten i uppdrag att genomföra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta ned material från plattformar på internet kan organiseras och utvecklas.

Bakgrund

Digitala plattformar vid sexhandel

Skärpt syn på sexuella kränkningar

Den 1 juli 2025 trädde ändringar i brottsbalken i kraft som syftar till att stärka det straffrättsliga skyddet mot sexuella kränkningar. Lagändringarna innebär bl.a. att brottsbeteckningen köp av sexuell tjänst ändrats till köp av sexuell handling och att det straffbara området för det brottet och för koppleri utökats till att även omfatta handlingar som utförs på distans, dvs. utan fysisk kontakt, t.ex. via webbkamera (prop. 2024/25:124, bet. 2024/25:JuU30, rskr. 2024/25:209).

I propositionen anges bl.a. följande om att koppleribestämmelsen utvidgas (s. 36):

Straffansvaret för koppleri på distans kan t.ex. träffa den som tillhandahåller eller administrerar en webbplats som underlättar för personer att komma i kontakt med någon som på beställning utför sexuella handlingar mot ersättning i form av direktströmmade s.k. camshows. Det kan också

handla om att någon mera direkt anlitar en annan person för att digitalt utföra föreställningar – som inkluderar sexuella handlingar – på beställning av en tredje part. Liksom tidigare bör det enligt utredningen krävas att främjandet eller utnyttjandet i någon mån har satts i system för att det ska vara fråga om koppleri (prop. 1983/84:105 s. 57–58 och prop. 2004/05:45 s. 100–111).

Förordningen om digitala tjänster

Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/2065 av den 19 oktober 2022 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (DSA) trädde i kraft den 16 november 2022. Vissa bestämmelser började gälla när förordningen trädde i kraft, medan övriga bestämmelser började gälla vid olika datum fram till den 17 februari 2024. I förordningen fastställs harmoniserade regler för tillhandahållandet av förmedlingstjänster på den inre marknaden.

Huvudsyftet med förordningen är att motverka olaglig och skadlig verksamhet på internet samt att begränsa spridningen av desinformation. Den ska bidra till att öka säkerheten för användarna, upprätthålla skyddet för grundläggande rättigheter och främja rättvisa och transparenta förhållanden för internetplattformar. DSA reglerar s.k. förmedlingstjänster och internetplattformar, som t.ex. marknadsplatser, sociala medier, plattformar för delning av innehåll, appbutiker och plattformar för att boka resor och boende. DSA säkerställer bl.a. minskad risk för exponering för olaglig verksamhet för privatpersoner.

Av DSA följer bl.a. att leverantörer av värdtjänster enligt artikel 16 ska införa mekanismer som gör det möjligt för varje individ eller enhet att till dem anmäla förekomster på deras tjänst av specifik information som individen eller enheten anser är olagligt innehåll. Dessa mekanismer ska vara lättillgängliga och användarvänliga och det ska vara möjligt att lämna in anmälningar enbart på elektronisk väg.

Om en leverantör av värdtjänster får kännedom om information som ger upphov till misstanke om att ett brott som inbegriper ett hot mot en eller flera människors liv eller säkerhet har begåtts, håller på att begås eller sannolikt kommer att begås, ska leverantören omedelbart underrätta de brottsbekämpande eller rättsliga myndigheterna i den eller de berörda medlemsstaterna om denna misstanke och tillhandahålla all relevant information som finns tillgänglig. Exempel på brott som skulle kunna vara aktuella är sådana som rör människohandel, sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och barnpornografi.

I DSA regleras inte vare sig vad som utgör olagligt innehåll och olaglig verksamhet eller det ansvar som kan komma i fråga för förekomsten av detta på tjänsten. Sådan reglering finns i stället i nationell rätt eller annan unionsrätt. I artikel 3 definieras olagligt innehåll som information som i sig eller i förhållande till en verksamhet, däribland försäljning av produkter eller tillhandahållande av tjänster, inte är förenlig med unionsrätten eller gällande rätt i en medlemsstat som står i överensstämmelse med unionsrätten, oavsett denna rätts exakta sakinnehåll eller art. I skälen uppges att begreppet olagligt

innehåll i förordningen i vid bemärkelse bör spegla de regler som gäller för offlinemiljön. Som exempel nämns bl.a. delning av bilder som visar sexuella övergrepp mot barn och olagligt utbyte av privata bilder utan samtycke.

Uppdrag till Polismyndigheten att prioritera och intensifiera arbetet mot sexualbrott i digitala miljöer m.m.

Regeringen beslutade den 12 februari 2026 att ge Polismyndigheten i uppdrag att intensifiera arbetet mot sexualbrott mot barn i digitala miljöer. Regeringen gav också Polismyndigheten i uppdrag att se över möjligheterna att utveckla det pågående samarbetet med internetleverantörer till att, utöver barnporno-grafiskt material, omfatta blockering även av annat material som i den digitala miljön främjar, möjliggör eller på annat sätt är ett led i straffbar sexualbrottslighet. Polismyndigheten ska även säkerställa en ändamålsenlig organisation för anmälان och åtgärder till värdtjänster enligt DSA, för att barnpornografi och annat material som i den digitala miljön främjar, möjliggör eller på annat sätt är ett led i straffbar sexualbrottslighet på ett mer effektivt sätt ska kunna avlägsnas eller göras oåtkomligt.

Polismyndigheten ska redovisa vilka åtgärder som har vidtagits och planeras till Regeringskansliet senast den 1 juni 2027.

Svar på interpellation

Jämställdhetsminister Nina Larsson (L) anförde den 17 december 2025 följande i ett interpellationssvar om åtgärder mot den digitala sexhandeln (ip. 2025/26:208):

Helena Vilhelmsson har frågat mig vilka åtgärder jag och regeringen avser att vidta med anledning av en rapport från Jämställdhetsmyndigheten för att bekämpa den omfattande digitala sexhandeln och skydda de utsatta. [...]

I budgetpropositionen för 2026 (prop. 2025/26:1) konstaterar regeringen att det fortsatt är högt prioriterat att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel. Regeringen föreslår också en stärkt finansiering till regeringens kommande handlingsplan mot prostitution och människohandel som syftar till att förebygga och bekämpa utnyttjande i prostitution och människohandel för alla ändamål, att stärka stödet och skyddet för utsatta personer samt att ha särskilt fokus på barn och unga.

Utsattheten i prostitution har förändrats i takt med att samhället i övrigt har förändrats. Nya kontaktvägar har öppnats via internet, och sexuell exploatering kan nu ske även i digitala kanaler.

Den 1 juli 2025 trädde lagändringar i kraft som innebär att den som betalar för en sexuell handling som utförs på distans, till exempel via internet, kan straffas för köp av sexuell handling. Även bestämmelsen om koppleri ändrades på motsvarande sätt.

Lagändringarna som rör köp av sexuell handling som utförs på distans har nu alltså varit i kraft i drygt fem månader, och regeringen följer självklart utvecklingen. [...]

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor har i uppdrag att utveckla och sprida informationsinsatser och kunskapsstöd i syfte att förebygga att unga utnyttjas för sexuella eller pornografiska ändamål eller utsätts för sexuellt våld, övergrepp eller kränkningar digitalt eller fysiskt.

Stöden kan vända sig till yrkesverksamma och ideellt engagerade som möter unga och kan avse både personer som utsatts och personer som utsätter någon annan. Uppdraget ska slutredovisas senast den 31 mars 2028 (S2024/01109).

Förstudie om nedtagning av material på internet

Utredningen om skydd, stöd och vård för personer som har utsatts för övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi

Utredningen om skydd, stöd och vård för personer som har utsatts för övergrepp vid produktion eller distribution av pornografi överlämnade i november 2023 betänkandet Sexuellt utnyttjande i pornografiska syften – våldsutsatthet som behöver synliggöras (SOU 2023:98).

Utredningen anger bl.a. följande (s. 60):

Möjligheten att få bort sexuellt övergreppsmaterial och bilder och filmer med naket eller sexuellt innehåll från internet samt att förhindra spridning i pornografiska syften är centralt för att minska fortsatt utsatthet och lidande för den som har utsatts. En majoritet av de verksamheter som möter stödsökande menar att det är avgörande att få bort materialet för att de som har utsatts ska gå vidare. Det är också ett sätt att skydda utsatta från fortsatta publika kränkningar eftersom det upplevs som ett nytt övergrepp varje gång materialet delas.

Utredningen föreslår bl.a. följande (s. 569 f.):

- Regeringen bör ge lämplig myndighet som uppgift i sin instruktion att finansiera en hotline inriktad på att hjälpa barn att få bort sexuellt övergreppsmaterial från internet. Regeringen bör permanent avsätta medel för detta i minst samma omfattning som kostnaderna under 2023 för den verksamhet av detta slag som bedrivs av Ecpat Sverige.
- Regeringen bör ge Brottsoffermyndigheten i uppdrag att genomföra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta ned material från plattformar på internet kan organiseras och utvecklas. I förstudien bör det även ingå att undersöka hur en kunskapshöjande och stödjande del skulle kunna utformas vid sidan av en rapporterings- och borttagningsfunktion.

I betänkandet anges vidare även följande (s. 435):

ECPAT har direkt kontakt med sociala medier och plattformar bland annat genom ECPAT Sveriges techkoalition. Koalitionen startade 2018 som en koalition med aktörer inom telekom men utökades 2022 till att även omfatta andra aktörer på internet. Syftet är att samverka för att förhindra, försvåra och förebygga att telekombranschens tjänster och produkter missbrukas av förövare som laddar upp och sprider övergreppsmaterial på barn. Medlemmarna förväntas informera anställda och kunder och implementera riktlinjer mot sexuell exploatering av barn. De samarbetar också med Polismyndigheten och utvecklar lösningar som förhindrar, försvårar eller förebygger sexuell exploatering av barn, tillsammans med andra medlemmar.

Från och med 2023 ingår ECPAT i Safer Internet Centre Sverige (SIC). SIC är ett EU-projekt som syftar till att öka barn och ungas trygghet på internet genom att ge kunskap och stöd till barn och unga, vårdnadshavare och professionella. Utgångspunkten är EU-kommissionens strategi

Europeisk strategi för ett bättre internet för barn (BIK). Safer Internet Centre ska bestå av tre delar: ett kunskapscenter, en stödlinje och en rapporteringsfunktion. Safer Internet Centre Sverige drivs av Statens medieråd, Bris och ECPAT. Statens medieråd står för kunskapscentret. De tar fram rapporter och pedagogiska verktyg, samverkar med nationella och internationella aktörer, utvecklar metoder för att öka barns delaktighet och inflytande samt arrangerar evenemang och kampanjer. Stödlinjen ingår i Bris stödlinje för barn som är öppen dygnet runt, alla dagar. Dit kan barn vända sig för att få stöd, bland annat om frågor kopplade till utsatthet på nätet. ECPAT ingår i SIC med den hotline som de driver och som beskrivits ovan. SIC Sverige finansieras dels genom medel som söks från EU, dels genom statsbidrag.

Betänkandet har remitterats, och remisstiden gick ut den 24 maj 2024. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Uppdrag till Brottsoffermyndigheten

Brottsoffermyndigheten fick i regleringsbrevet för 2025 i uppdrag av regeringen att göra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta bort kränkande material från plattformar på internet kan organiseras. I regleringsbrevet anges följande:

Brottsoffermyndigheten ska genomföra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta bort kränkande material från plattformar på internet kan organiseras och utvecklas. Fokus för uppdraget är sexuellt material som spridits i pornografiska eller andra syften. I förstudien ingår också att undersöka hur en stödjande del skulle kunna utformas samt föreslå vilken aktör som är bäst lämpad att ansvara för stödet. Myndigheten ska inhämta kunskaper och erfarenheter från Polismyndigheten och för området relevanta civilsamhällesorganisationer. Vidare bör kunskapen om hur material tas bort spridas så att de aktörer som möter denna typ av brottsoffer kan använda sig av det, inte minst berörda organisationer i civilsamhället. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 11 juni 2026.

Uppdrag till Statens beredning för medicinsk och social utvärdering

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering fick i regleringsbrevet för 2025 i uppdrag att göra kartläggningar för att upptäcka sexuell riskutsatthet. I regleringsbrevet anges följande:

Statens beredning för medicinsk och social utvärdering ska genomföra en internationell och nationell kartläggning för att identifiera metoder för att upptäcka sexuell riskutsatthet, främst inom socialtjänsten och hälso- och sjukvården, men om möjligt även inom andra områden som omfattas av myndighetens verksamhetsområde. Myndigheten ska vidare genomföra en internationell och nationell kartläggning för att identifiera metoder inom hälso- och sjukvården för behandling av barn respektive vuxna som har utnyttjats sexuellt i pornografiska syften eller under liknande omständigheter där bilder eller filmer har delats. I uppdraget ingår att inhämta kunskap från Uppsala universitet (Nationellt centrum för kvinnofrid) och Linköpings universitet (Barnafrid) avseende vilka metoder avseende vuxna respektive barn som kan anpassas till en svensk kontext och utvärdera dem. Uppdraget bör även genomföras i dialog med Socialstyrelsen. Statens beredning för medicinsk och social utvärdering ska

senast den 31 mars 2027 lämna en slutredovisning av uppdraget till Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet ser allvarligt på sexhandel och på att digitala plattformar sprider sexuella övergrepp. Det är därför positivt att lagändringar nyligen har trätt i kraft som bl.a. innebär att det straffbara området för brotten köp av sexuell handling och koppleri har utökats till att även omfatta handlingar som utförs på distans, dvs. utan fysisk kontakt. Vidare beslutade regeringen som framgår ovan den 12 februari 2026 att ge Polismyndigheten i uppdrag att bl.a. se över möjligheterna att utveckla det pågående samarbetet med internetleverantörer till att, utöver barnpornografiskt material, omfatta blockering även av annat material som i den digitala miljön främjar, möjliggör eller på annat sätt utgör ett led i straffbar sexualbrottslighet. Utskottet är med anledning av den nyligen ändrade lagstiftningen och Polismyndighetens pågående arbete inte berett att vidta de åtgärder som efterfrågas i motionerna 2025/26:2834 (C) yrkande 30, 2025/26:3581 (C) yrkande 28 och 2025/26:3586 (S) yrkande 81.2, som därför avstyrks.

Utskottet noterar att Brottsoffermyndigheten i regleringsbrevet för 2025 fick i uppdrag att göra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta bort kränkande material från plattformar på internet kan organiseras. Uppdraget ska redovisas senast den 11 juni 2026. Mot denna bakgrund saknas det skäl att ta något sådant initiativ om en förstudie som motionärerna föreslår i motion 2025/26:3586 yrkande 85 (S), som därför avstyrks.

Förverkandefond

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsyrkande om förverkandefond. Utskottet hänvisar till pågående lagstiftningsarbete. Jämför reservation 10 (S, MP).

Motionen

Förverkandefond

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 33 begärs ett tillkännagivande till regeringen om en förverkandefond. Motionärerna anför att kriminellas brottsvinster som förverkas bör fonderas och användas för upprustning och satsningar på civilsamhället i brottsdrabbade områden.

Bakgrund

Gällande regler om förverkande

Grundläggande bestämmelser om förverkande finns i 36 kap. BrB. Där framgår bl.a. att brottsvinster får förverkas. Sedan november 2024 gäller en ny förverkandelagstiftning (prop. 2023/24:144, bet. 2024/25:JuU3, rskr. 2024/25:9). Med den nya lagstiftningen är det bl.a. möjligt att ta tillgångar med brottsligt ursprung från kriminella, oavsett om det kan bevisas att någon har begått ett konkret brott (s.k. självständigt förverkande). Det innebär att en person som t.ex. har stora mängder kontanter, stora banktillgodohavanden eller lyxartiklar ska bli av med dem om han eller hon inte har inkomster som står i proportion till egendomen och inte heller kan förklara varifrån den kommer. Konsekvensen av ett förverkandebeslut är att den egendom som förverkas tillfaller staten.

Brottsofferfonden

Brottsofferfondens verksamhet regleras i lagen (1994:419) om brottsofferfond och förordningen (2025:744) om brottsofferfond. Brottsofferfonden har sedan 1994 finansierat forskning och projekt för att öka kunskapen om brottsoffer och för att ge bättre bemötande och stöd till brottsoffer. Brottsofferfondens medel ska användas till verksamhet som på olika sätt gagnar brottsoffer, men fondens medel tillfaller inte brottsoffren direkt (3 § första stycket lagen om brottsofferfond). Bidrag från fonden får lämnas för att stödja forskning, utbildning, information och utvecklingsverksamhet. Bidrag får även lämnas till ideella organisationer i form av verksamhetsstöd (2 § förordningen om brottsofferfond). Av Brottsofferfondens webbplats framgår att civilsamhällets organisationer samt offentliga och privata verksamheter kan söka projektmedel. Projektets övergripande mål ska vara att öka kunskapen om brottsoffer eller att ge bättre bemötande och stöd till brottsoffer.

Våren 2021 beviljades Brottsofferjouren Haninge/Nynäshamn ett projektbidrag från Brottsofferfonden för projektet Våga vittna, våga anmäla. Tanken med projektet var att bidra till att skapa trygghet i områden med stor brottsutsatthet genom att jouren skulle ha en större lokal närvaro och bli mer tillgänglig. Fondbidraget skulle användas till en förstudie, föreläsningar och informationsmaterial.

Utredningar och uppdrag till myndigheter

Regeringen beslutade den 19 december 2024 om kommittédirektiv om genomförande av direktivet om återvinning av tillgångar och förverkande (dir. 2024:122).

I uppdraget till utredaren ingick bl.a. att

- ta ställning till om en omvänd bevisbörda eller en s.k. förverkandepresumtion bör införas vid utvidgat förverkande och, oavsett ställningstagande, lämna förslag om en omvänd bevisbörda vid utvidgat förverkande

- följa tillämpningen av den nya förverkandelagstiftningen, redovisa sina iakttagelser och vid behov lämna förslag om författningsändringar som kan komplettera lagstiftningen
- ta ställning till och föreslå ändringar som innebär att tillämpningsområdet för befintliga tvångsmedel kan utvidgas så att egendom generellt kan säkras i förverkandesyfte och därmed sammanhängande frågor.

Som ett led i EU:s arbete med att bekämpa den organiserade brottsligheten har Europaparlamentet och rådet antagit ett nytt direktiv om återvinning av tillgångar och förverkande (förverkandedirektivet). Samtidigt har arbete pågått även i andra internationella sammanhang. Förra året antog Arbetsgruppen för finansiella åtgärder (FATF) nya rekommendationer på förverkandeområdet som i huvudsak syftar till att stärka arbetet med den tillgångsinriktade brottsbekämpningen. Den särskilda utredaren skulle därför också ta ställning till hur EU:s nya förverkandedirektiv ska genomföras i Sverige. I uppdraget ingick att analysera hur svensk rätt förhåller sig till direktivet och att lämna nödvändiga författningsförslag och förslag på andra åtgärder som krävs för att genomföra direktivet och FATF:s rekommendationer om förverkande. Utredningen tog namnet 2025 års förverkandeutredning (Ju 2024:15).

Uppdraget redovisades den 17 februari 2026 i betänkandet Ökade möjligheter till tillgångsinriktad brottsbekämpning (SOU 2026:10). Utredningen föreslår bl.a. följande:

- Alla sorters egendom ska kunna tas i beslag. Det innebär att inte bara föremål ska kunna tas i beslag utan även exempelvis fastigheter, bostadsrätter, företag och immateriella tillgångar.
- Alla beslag ska kunna bestå till dess att domen fått laga kraft.
- Kravet på att alltid utreda om det finns skäl att förverka egendom ska förtydligas.
- Fler brott ska kunna utlösa ett utvidgat förverkande.
- En del av intäkterna från förverkad egendom ska tillföras Brottsofferfonden.
- Det bör inte införas en omvänd bevisbörda.

Utredningen anför följande när det gäller användning av förverkad egendom (s. 38):

I förverkandedirektivet uppmanas medlemsstaterna att vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt att, när så är lämpligt, använda förverkad egendom för allmännyttiga eller sociala ändamål. Enligt förverkandedirektivet är det inte obligatoriskt för medlemsstaterna att vidta sådana åtgärder, men även i FATF:s uppdaterade rekommendationer upprepas det att förverkad egendom bör kunna användas för allmännyttiga eller sociala ändamål.

Utredningen föreslår därför att en del av intäkterna från statens försäljningar av förverkad egendom ska användas till förmån för brottsoffer. Det ska åstadkommas genom att 30 procent av statens intäkter från försäljningar av förverkad egendom ska tillfalla Brottsofferfonden.

Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 3 juni 2026.

Regeringen beslutade den 3 juli 2025 om ett uppdrag om stärkt förmåga att återta brottsvinster (Ju2025/01525). Regeringen gav Ekobrottsmyndigheten, Kronofogdemyndigheten, Polismyndigheten, Skatteverket, Tullverket och Åklagarmyndigheten i uppdrag att stärka förmågan att återta brottsvinster. Myndigheterna ska vidareutveckla arbetsmetoder och accelerera det arbete som påbörjats på området. Myndigheterna ska vid behov lämna förslag på framtida kostnadseffektiva åtgärder som kan vidtas för att ytterligare stärka återtagandet av brottsvinster, inklusive eventuella behov av att förstärka befintliga samarbetsstrukturer mellan de berörda myndigheterna. Myndigheterna ska vid genomförandet av uppdraget föra dialog med 2025 års förverkandeutredning och med kansliet för rättsväsendets digitalisering vid Brottsförebyggande rådet (Brå). Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 31 mars 2026.

Satsning på att stärka barns och ungas villkor i utanförskapsområden

I budgetpropositionen för 2026 satsade regeringen 147 miljoner kronor 2026 på att minska utanförskap och förbättra integrationen i Sverige (prop. 2025/26:1). Satsningarna riktar sig särskilt till barn och unga i utanförskapsområden men omfattar även insatser för vuxna med svaga språkfärdigheter. Satsningen syftar enligt regeringen till att förbättra livsvillkoren, främja integration och stärka samhällsgemenskapen.

Utskottets ställningstagande

Som anförts ovan redovisade 2025 års förverkandeutredning i februari 2026 betänkandet Ökade möjligheter till tillgångsinriktad brottsbekämpning (SOU 2026:10). I betänkandet föreslås bl.a. att en del av intäkterna från förverkad egendom ska tillföras Brottsofferfonden för att användas till förmån för brottsoffer. Betänkandet har remitterats och remisstiden går ut den 3 juni 2026. Utskottet anser inte att det finns skäl att föregripa det pågående lagstiftningsarbetet och avstyrker därför motion 2025/26:3586 (S) yrkande 33 om en förverkandefond där kriminellas brottsvinster fonderas för att användas för upprustning och satsningar på civilsamhället i brottsdrabbade områden.

Kontaktförbud och skyddade personuppgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om kontaktförbudslagstiftningen, kontaktperson för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter och en nationell funktion vid personuppgiftsläckor. Utskottet hänvisar till bl.a. pågående arbete inom de olika områdena. Jämför reservation 11 (S), 12 (V, C, MP), 13 (C, MP) och 14 (C).

Motionerna

Kontaktförbudslagstiftningen

I kommittémotion 2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 17 föreslås ett tillkännagivande till regeringen om att det behövs ett systemskifte när det gäller kontaktförbudslagstiftningen så att förövaren först och främst begränsas och inte offret. I samma motion yrkande 18 begärs ett tillkännagivande om att utvidga kontaktförbudet så att det omfattar även platser där anhöriga till skyddspersoner bor eller vistas.

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 70 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att se över dagens kontaktförbudslagstiftning när det gäller möjligheterna att inrätta geografiska områden som förövaren inte får lämna.

Kontaktperson för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter

I kommittémotion 2025/26:3581 yrkande 29 föreslår Ulrika Liljeberg m.fl. (C) ett tillkännagivande till regeringen om särskilda kontaktpersoner för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter.

Nationell funktion vid personuppgiftsläckor

I motion 2025/26:2059 begär Anders Ådahl (C) ett tillkännagivande om att regeringen bör tillsätta en utredning för att skapa en nationell funktion som vid personuppgiftsläckor omedelbart kan kontrollera och hantera om uppgifter som rör personer med skyddad identitet har röjts.

Bakgrund

Kontaktförbud

Lagen om kontaktförbud

Lagen (1988:688) om kontaktförbud tillkom som ett led i arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor, och syftet var först och främst att förebygga

hotfulla och farliga situationer samt att möjliggöra för polisen att omedelbart ingripa i sådana situationer (prop. 1987/88:137 s. 13).

Av 1 § lagen om kontaktförbud framgår att en person kan förbjudas att besöka eller på annat sätt ta kontakt med en annan person eller att följa efter denna person (kontaktförbud). Kontaktförbud får meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att begå brott mot, förfölja, otillbörligt övervaka eller på annat sätt allvarligt trakassera den som förbudet avses skydda eller utsätta den som förbudet avses skydda för påverkan i syfte att förhindra att han eller hon lämnar uppgifter till en domstol eller en brottsbekämpande myndighet. Vid bedömningen av om det finns en sådan risk ska det bl.a. särskilt beaktas om den som förbudet avses gälla mot har begått brott mot någon persons liv, hälsa, frihet eller frid, samt om den som förbudet avses gälla mot förföljt, otillbörligt övervakat eller på annat sätt allvarligt trakasserat den som förbudet avses skydda.

Av 2 § första stycket lagen om kontaktförbud framgår att om det kan antas att ett kontaktförbud enligt 1 § inte är tillräckligt, får förbudet utvidgas till att avse förbud mot att uppehålla sig inom ett eller flera områden kring en annan persons bostad eller arbetsplats eller något annat ställe där den personen brukar vistas (utvidgat kontaktförbud). Ett beslut om utvidgat kontaktförbud får förenas med villkor om elektronisk övervakning. Om den som förbudet avses gälla mot har överträtt ett kontaktförbud, ska beslutet förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Av 2 a § lagen om kontaktförbud framgår att den som har överträtt ett utvidgat kontaktförbud får meddelas förbud att uppehålla sig inom ett större område än vad som följer av 2 § (särskilt utvidgat kontaktförbud). Ett sådant förbud får även meddelas om det på grund av särskilda omständigheter finns en påtaglig risk för att den som förbudet avses gälla mot kommer att begå brott som innebär ett allvarligt angrepp på den andra personens liv eller hälsa eller trygghet till person. Förbudet får omfatta ett eller flera områden i anslutning till sådana platser där den andra personen har sin bostad eller arbetsplats eller annars brukar vistas. När områdets storlek bestäms ska det särskilt beaktas att behovet av skydd för den som förbudet avses skydda tillgodoses. Ett beslut om särskilt utvidgat kontaktförbud ska förenas med villkor om elektronisk övervakning, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Lagen om kontaktförbud har ändrats vid ett flertal tillfällen, senast i juli 2025 (prop. 2024/25:123 Kontaktförbud – ett utökat skydd för utsatta personer, bet. 2024/25:JuU31, rskr. 2024/25:207). De senaste lagändringarna innebar bl.a. följande:

- Andra omständigheter än tidigare brottslighet ska få större betydelse vid riskbedömningen.
- Det infördes en presumtion för kontaktförbud efter allvarliga brott i nära relationer.

- Ett särskilt utvidgat kontaktförbud kan meddelas som en förstahandsåtgärd.
- Utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud kan omfatta större geografiska områden än tidigare. När det gäller särskilt utvidgat kontaktförbud bör förbudsområdet, när det är motiverat utifrån skyddsbehovet, kunna omfatta exempelvis en eller flera stadsdelar, större delar av en kommun, en hel kommun eller ett ännu större område. Det kan också vara lämpligt att besluta om flera avgränsade förbudsområden i olika kommuner, t.ex. om skyddspersonens arbetsplats ligger i en annan kommun än bostaden.

Åklagarmyndighetens arbete med kontaktförbud

I Åklagarmyndighetens årsredovisning för 2025 anges bl.a. följande om kontaktförbud (s. 42 f.):

Antalet beslutade kontaktförbud (beslut att bevilja och beslut att avslå) har ökat och uppgick 2025 till 9 573, jämfört med 8 370 under 2024.

Under året har myndigheten arbetat för att öka enhetligheten kring tillämpningen av lagstiftningen om kontaktförbud och att ta fram och implementera stöd med anledning av den nya lagstiftningen. Flera samordnade utbildningsinsatser har genomförts på åklagarkamrarna med stöd av utbildningsmaterial och faktablad. Därtill har diskussioner hållits i de nationella och områdesgemensamma nätverken. Dessa åtgärder antas ha bidragit till att antalet beviljade kontaktförbud ökat med drygt 24 procent under året. Utvecklingen är sammantaget positiv, inte minst att skillnaden i antal utfärdade kontaktförbud per 100 000 invånare mellan åklagarområdena fortsätter minska vilket tyder på en större enhetlighet i bedömningarna.

Under perioden juli–december 2025 jämfört med samma period året innan ökade antalet beviljade kontaktförbud med 50 procent, motsvarande 725 kontaktförbud. Med tanke på den korta tid som lagstiftningen varit i kraft är en rimlig slutsats att lagändringen haft effekt, även om antalet beviljade kontaktförbud ökat sedan 2022. Majoriteten av ansökningarna är fortsatt kopplade till ärenden om brott i parrelation.

För 2026 planeras ytterligare åtgärder för att ta tillvara de nya möjligheterna som lagstiftningen ger, bland annat genom att säkerställa att kontaktförbud utreds och att reaktioner mot överträdelser sker snabbt samt att ta fram och införa stöd med anledning av den nya lagstiftningen.

Skyddade personuppgifter

Riksrevisionens rapport om statens skydd av hotade personer

Riksrevisionen har i granskningsrapporten Statens skydd av hotade personer – brister i omfattning och effektivitet (RiR 2024:1) granskat om staten arbetar effektivt för att skydda hotade personer. Skyddet ska förhindra att personer utsätts för hot, våld eller trakasserier.

Riksrevisionen bedömer att granskningen indikerar att många som lever med skyddade personuppgifter får sina personuppgifter röjda. Bristande kunskap om skyddade personuppgifter hos anställda vid statliga myndigheter är en orsak till att skyddade personuppgifter röjs. Myndigheter som uppgett till Riksrevisionen att hanteringen av skyddade personuppgifter har brutit

angav att den mänskliga faktorn, dvs. att en anställd har begått ett misstag, är den vanligaste anledningen. Riksrevisionen menar vidare att granskningen tyder på att regeringen inte har tagit tillräckliga initiativ för att motverka att skyddade personuppgifter röjs.

Riksrevisionen konstaterar att Skatteverket sedan 2022 har vidtagit flera åtgärder för att öka kunskapen om skyddade personuppgifter bland offentliga aktörer och att Skatteverket ger ett omfattande stöd till dem som lever med skyddade personuppgifter. Skatteverkets arbete med att förmedla post till dem som lever med skyddade personuppgifter är dock resurskrävande och medför säkerhetsrisker. Riksrevisionen rekommenderar regeringen att bl.a. fullfölja initiativet att reglera Skatteverkets arbete med att förmedla post till personer med skyddade personuppgifter, så att det kan bedrivas på ett säkert och effektivt sätt. Riksrevisionen bedömer vidare att det är viktigt att Skatteverket fortsätter att göra insatser för att minska risken att skyddade personuppgifter röjs, men att även myndigheterna själva behöver arbeta för att förbättra sin hantering av skyddade personuppgifter. Regeringen bör följa myndigheternas arbete i den löpande myndighetsstyrningen, tillika genom återrapportering från Jämställdhetsmyndigheten.

I regeringens skrivelse Riksrevisionens rapport om statens skydd av hotade personer (skr. 2023/24:157) angav regeringen att den arbetar på bred front för att stärka och förbättra skyddet av de som är utsatta för våld eller andra kränkningar, och en viktig pusselbit är precis som Riksrevisionen konstaterar att följa upp och stärka myndigheters arbete med att hantera skyddade personuppgifter på ett säkert sätt.

I skrivelsen anges bl.a. följande (s. 11):

Regeringen har i regleringsbrevet för 2024 gett Jämställdhetsmyndigheten i uppdrag att samordna och följa upp myndigheters arbete kopplat till skyddade personuppgifter. Myndigheten ska även verka för ökad kunskap genom att sprida de kunskapsmaterial som tagits fram till berörda målgrupper i syfte att se till att skyddade personuppgifter inte röjs. Uppdraget delredovisades den 31 mars 2024 och ska slutredovisas den 31 mars 2027.

Skatteverket har parallellt med detta fått ett uppdrag, i regleringsbrevet för 2024, om att etablera en nationell samverkansstruktur för en mer enhetlig, säker och effektiv hantering av skyddade personuppgifter. Uppdraget innebär också att Skatteverket ska stödja myndigheter i deras hantering av skyddade personuppgifter samt bidra till myndigheternas informationsinsatser riktade till de som lever med skyddade personuppgifter. Uppdraget ska redovisas senast den 31 oktober 2024.

Integritetsskyddsmyndigheten har i regleringsbrevet för 2024 fått möjlighet att använda medel för att utveckla sitt it-stöd och statistik rörande incidenter kring skyddade personuppgifter. Detta bedöms bidra till förbättrad kunskap och underlag i Jämställdhetsmyndighetens uppdrag att samordna och följa upp myndigheters arbete med skyddade personuppgifter.

Jämställdhets- och biträdande arbetsmarknadsministern bjöd även in ett antal centrala myndigheter för en uppföljande dialog i maj 2024 om de åtgärder som myndigheterna vidtagit sedan 2022 då Jämställdhetsmyndigheten publicerade rapporten Skyddade personuppgifter – oskyddade personer.

Uppdragen till myndigheterna och de åtgärder som vidtagits kommer att ge underlag för att kunna bedöma behovet av ytterligare åtgärder för att följa upp myndigheternas arbete med skyddade personuppgifter i den löpande myndighetsstyrningen.

Svar på interpellation

Justitieminister Gunnar Strömmer (M) anförde den 11 mars 2025 bl.a. följande i ett interpellationssvar om hantering av skyddade personuppgifter (ip. 2024/25:446):

Helena Vilhelmsson har frågat mig om jag avser att vidta ytterligare åtgärder inom mitt ansvarsområde för att säkerställa trygghet för de personer som lever med skyddade personuppgifter [...] och om jag har fullt förtroende för att myndigheterna reparerar den förtroendekris som uppkommit efter de näst intill systematiska misstag som begåtts när det gäller röjande av sekretessbelagda personuppgifter. [---]

Hanteringen av skyddade personuppgifter är en angelägen fråga. Jag ser mycket allvarligt på uppgifterna om att skyddade personuppgifter ska ha röjts. Personer som får skydd av staten i form av skyddade personuppgifter måste kunna lita på att det här skyddet upprätthålls av alla delar av det offentliga.

Regeringen genomför nu ett stort skifte i rättspolitikerna och går från ett fokus på gärningsmannen till ett fokus på brottsoffers upprättelse och skyddet av brottsoffren. En del i detta handlar om att säkerställa att personer med skyddade uppgifter ska kunna känna sig trygga. Regeringen har därför bland annat beslutat om flera myndighetsuppdrag för att stärka arbetet med en säker hantering av skyddade personuppgifter.

Domstolsverket, Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten har i sina regleringsbrev för det här året, 2025, fått i uppdrag att redogöra för hur myndigheterna har säkerställt en säker hantering av skyddade personuppgifter. Regeringen har sedan tidigare även gett Jämställdhetsmyndigheten och Integritetsskyddsmyndigheten i uppdrag att öka kännedomen om hanteringen av skyddade personuppgifter.

Som ett resultat av tidigare uppdrag leder Skatteverket nu ett nätverk med över tio myndigheter för att skapa ökad enhetlighet och säkerhet i hanteringen av skyddade personuppgifter.

Jag har förtroende för att myndigheterna arbetar aktivt för att upptäcka och reducera sårbarheter som kan leda till att skyddade personuppgifter röjs, och jag kommer förstås fortsätta att följa den här frågan väldigt noggrant.

Polismyndighetens återrapporteringskrav om skyddade personuppgifter

Polismyndigheten ska enligt regleringsbrevet för 2025 återrapportera hur myndigheten i sin verksamhet har säkerställt en säker hantering av skyddade personuppgifter.

I Polismyndighetens årsredovisning för 2025 anges bl.a. följande under avsnittet om återrapporteringen om skyddade personuppgifter (s. 122 f.):

Enligt revidering (2025:566) av förordningen (1988:691) om kontaktförbud som trädde i kraft den 1 juli 2025, ska det finnas en utsedd kontaktperson både till den som ska skyddas och den förbudet avser. Ett införandearbete pågår i polisregionerna med att omhänderta det nya lagkravet. Den utsedda kontaktpersonen ska aktivt arbeta med uppföljande samtal, verka för att kontaktförbudet följs samt lämna stöd och hjälp. Kontaktpersonen ska också genomföra nya bedömningar vid brott mot

kontaktförbudet. Det kan innebära åtgärder gentemot den förbudet avser, men även fler skyddsåtgärder för den som ska skyddas eller ansökan om ett mer kvalificerat kontaktförbud.

Åklagarmyndighetens återrappporteringskrav om skyddade personuppgifter

Åklagarmyndigheten ska enligt regleringsbrevet för 2025 återrappportera hur myndigheten i sin verksamhet har säkerställt en säker hantering av skyddade personuppgifter.

I Åklagarmyndighetens årsredovisning för 2025 anges följande under avsnittet om återrappporteringen om skyddade personuppgifter (s. 64):

Skyddade personuppgifter förekommer i myndighetens hantering både i brottmålsärenden och i administrativa ärenden. I samtliga system där myndigheten hanterar skyddade uppgifter finns inbyggda varningar och så långt möjligt stöd för att hantera uppgifterna korrekt. Både varningar och övrigt systemstöd behöver dock kompletteras med användarens uppmärksamhet och försiktighet.

Myndigheten har ett löpande arbete med att upprätthålla det organisatoriska skyddet för uppgifterna. Hanteringsreglerna är en integrerad del i flera av myndighetens interna utbildningar och stöd och informationsmaterial finns lätt tillgängligt för medarbetarna. Under året har dessutom flertalet informationsinsatser genomförts på myndighetens intranät med hänvisning till de lathundar och webinarier som finns.

Myndigheten har också under året deltagit i Skatteverkets nationella samverkansnätverk om skyddade personuppgifter och som en följd av detta har ett internt samarbete inletts i syfte att identifiera ytterligare insatser för att stärka skyddet och stötta medarbetarna i arbetet.

Trots detta förekommer det att skyddade personuppgifter felhanteras. Myndigheten har en tydligt kommunicerad rutin för vad som då bör ske. Den syftar till att både återsäkra skyddet för personen men också för att dra lärdom och se om ytterligare informationsinsatser behövs eller om annat stöd till medarbetarna kan behövas.

Under året har myndigheten påbörjat arbetet med att ta fram en rättslig vägledning om åklagares hantering av skyddade personuppgifter vid åtalsväckande. I vägledningen lämnas dels information om regelverken som gäller för de olika formerna för skyddade personuppgifter (främst sekretessmarkering och skyddad folkbokföring), dels vägledning för åklagarna om hur gärningsbeskrivningen kan utformas för att inte personuppgifter som är skyddade ska röjas och hur skyddet för sådana personuppgifter i förundersökningsprotokoll och sidomaterial så långt som möjligt kan upprätthållas. Publicering är tänkt att ske under första kvartalet 2026.

Domstolsverkets återrappporteringskrav om skyddade personuppgifter

Domstolsverket ska enligt regleringsbrevet för 2025 återrappportera hur myndigheten i sin verksamhet har säkerställt en säker hantering av skyddade personuppgifter.

I Domstolsverkets årsredovisning för 2025 anges bl.a. följande under avsnittet om återrappporteringen om skyddade personuppgifter (s. 93 f.):

Domstolsverket lämnade i december år 2025 sin slutrapport till Regeringskansliet. I rapporten konstaterades att det arbetas löpande med att upprätthålla och stärka skyddet för personer med skyddade personuppgifter inom

ramen för verkets uppdrag att ge stöd och service till domstolarna. Detta görs genom ändamålsenlig funktionalitet i verksamhetsstöden, stöd till domstolarna på intranätet, information till målgruppen på domstol.se, deltagande i ämnesnätverk samt bevakning av och initiativ till ny lagstiftning. När det gäller verksamhetsstöden gjordes under år 2025 bl.a. förbättringar innebärande att det tydliggjorts för domstolarna vilken typ av skyddade personuppgifter en aktör har.

Även på domstolarna pågår ett kontinuerligt arbete med att upprätthålla och stärka skyddet för personer med skyddade personuppgifter inom ramen för respektive verksamhet. Detta görs bland annat genom utbildning och uppföljning av rutiner.

Det konstaterades i rapporten att hanteringen av skyddade personuppgifter inom ramen för Sveriges Domstolars verksamhet på ett generellt plan håller hög nivå men att det finns utrymme för förbättringar. I rapporten lämnades därför en del förslag till förbättringsåtgärder, bl.a. att informationen till målgruppen på domstol.se ska utvidgas och att en översyn ska göras av befintliga rutiner och riktlinjer för hanteringen av skyddade personuppgifter på intranätet.

Jämställdhetsmyndighetens återrapporteringskrav om skyddade personuppgifter

I Jämställdhetsmyndighetens årsredovisning för 2025 anges bl.a. följande om myndighetens samordning och uppföljning av myndigheters arbete med skyddade personuppgifter (s. 30):

Jämställdhetsmyndigheten har höjt kunskapen om våldsutsatta personer som lever med skyddade personuppgifter genom att sprida material såsom vår intervjustudie 86 gömda kvinnor och deras 128 barn, rapporter och stödmaterial till yrkesverksamma.

Vi har deltagit på nationella och internationella konferenser samt spridit kunskap genom presentationer i olika myndighetsnätverk och samverkansforum. Det har skett i samarbete med bland andra Skatteverket, länsstyrelserna samt Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Vi har även genomfört kunskapshöjande insatser till kommuner, domstolar och Nämndemännens riksförbund (NRF).

För att öka kunskapen om livssituationen för barn och unga som lever med skyddade personuppgifter har vi påbörjat en intervjustudie under året.

Jämställdhetsmyndigheten kan se en viss positiv utveckling vad gäller myndigheters arbete med skyddade personuppgifter. Bland annat visar Socialstyrelsens öppna jämförelser att fler kommuner hade rutiner för hur ärenden med skyddade personuppgifter ska hanteras år 2025 jämfört med föregående mätning. Vidare visar våra dialogmöten med olika myndigheter, bland annat inom ramen för Skatteverkets myndighetsgemensamma nätverk, att flera myndigheter utvecklar sitt arbete med skyddade personuppgifter, däribland Skatteverket och Försäkringskassan.

Tidigare riksdagsbehandling

Utskottet har under senare år återkommande behandlat olika frågor om kontaktförbudslagstiftningen. För en utförlig redovisning av tidigare behandling hänvisas till betänkande 2023/24:JuU18 (s. 41 f.).

Utskottet behandlade hösten 2024 samma förslag som nu är aktuellt i motion 2025/26:2834 (C) yrkande 18 om att utvidga kontaktförbudet så att det omfattar även platser där anhöriga till skyddspersoner bor eller vistas. Motionsyrkandet avstyrktes med motiveringen att regeringen i budgetpropositionen för 2025 hade angett att den avsåg att reformera kontaktförbudslagstiftningen i syfte att förbättra möjligheterna att förebygga våld och andra kränkningar i nära relationer och ge skydd till främst kvinnor och barn. I samma proposition lämnades också förslag om en anslagsökning fr.o.m. 2025 för kostnader med anledning av ett kommande lagförslag om en effektivare kontaktförbudslagstiftning. Utskottet ansåg med hänsyn till det arbete som pågick, som utskottet inte fann skäl att föregripa, och vad som var aviserat att motionsyrkandet skulle avstyrkas.

Utskottet behandlade våren 2025 ett liknande förslag som det som nu är aktuellt i motion 2025/26:2834 (C) yrkande 17 om ett systemskifte när det gäller kontaktförbudslagstiftningen så att först och främst förövaren begränsas och inte offret. Motionsyrkandet avstyrktes då bl.a. med motiveringen att de nya reglerna i ärendet innebär att ett särskilt utvidgat kontaktförbud kan meddelas redan som en förstahandsåtgärd och att utvidgade och särskilt utvidgade kontaktförbud kan omfatta större geografiska områden än i dag. Dessutom utvidgas möjligheten att registrera och ta fram uppgifter om den övervakades position vid elektronisk övervakning av kontaktförbud. Enligt de nya reglerna ska det, när storleken på ett förbudsområde för ett särskilt utvidgat kontaktförbud bestäms, särskilt beaktas att behovet av skydd för den som förbudet avses skydda tillgodoses. Enligt propositionen bör förbudsområdet kunna omfatta exempelvis en eller flera stadsdelar, större delar av en kommun, en hel kommun eller ett ännu större område. Det kan också, tilläggs det, vara lämpligt att besluta om flera avgränsade förbudsområden i olika kommuner, t.ex. om skyddspersonens arbetsplats ligger i en annan kommun än bostaden. Vidare anförde utskottet att regeringen framhållit att utgångspunkten bör vara att det är den som trakasserar eller på annat sätt utgör ett hot mot en annan person som ska få tåla inskränkningar i sin rörelsefrihet och inte den som trakasseras. Utskottet var inte berett att föreslå något initiativ från riksdagens sida med anledning av det aktuella motionsyrkandet, som därför avstyrktes (bet. 2024/25:JuU31 s. 24 f.). Riksdagen följde utskottets förslag.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motionerna 2025/26:2834 (C) yrkandena 17 och 18 samt 2025/26:3586 (S) yrkande 70 konstaterar utskottet att kontaktförbudslagstiftningen ändrades den 1 juli 2025. Lagändringarna syftade till att göra det möjligt att meddela fler kontaktförbud, stärka den brottspreventiva funktionen och åstadkomma ett reellt skydd för främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer. Med hänsyn till att en omfattande förändring av lagstiftningen nyligen har genomförts finner

utskottet inte skäl att i nuläget föreslå att riksdagen tar något initiativ med anledning av de aktuella motionsyrkandena, som därför avstyrks.

När det gäller skyddade personuppgifter konstaterar utskottet att det är av yttersta vikt att sådana uppgifter inte röjs och att offentliga aktörer hanterar dem säkert. Utskottet noterar att regeringen bedriver ett omfattande arbete för att säkerställa att myndigheter hanterar skyddade personuppgifter på ett säkert sätt. Med hänsyn till det pågående arbetet på området ser utskottet inte skäl för ett sådant tillkännagivande som efterfrågas i motion 2025/26:2059 (C), som därför avstyrks. Utskottet ser inte heller skäl för någon åtgärd med anledning av motion 2025/26:3581 (C) yrkande 29. Motionsyrkandet avstyrks därför.

Vissa frågor om utvärdering, handlingsplan och fortbildning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om vissa frågor om utvärdering, handlingsplan och fortbildning. Utskottet hänvisar till bl.a. pågående arbete inom de olika områdena.

Jämför reservation 15 (S), 16 (V, MP) och 17 (V, MP).

Motionerna

Utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken

I kommittémotion 2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 14 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att tillsätta en utredning med uppdraget att se över hur den nationella kompetensen för utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken kan utvecklas och förstärkas. Motionärerna anför bl.a. att det är viktigt att genomförda kriminalpolitiska reformer kontinuerligt utvärderas, särskilt när de innebär avvägningar mellan angelägena motstående politiska intressen.

Handlingsplan mot hatbrott

I kommittémotion 2025/26:3532 yrkande 2 föreslår Ulrika Westerlund m.fl. (MP) ett tillkännagivande till regeringen om att ta fram en sammanhållen handlingsplan mot hatbrott.

Fortbildning om samtyckeslagstiftningen

I partimotion 2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5 begärs ett tillkännagivande till regeringen om att ta initiativ till att samtliga aktörer inom rättsväsendet ska få relevant fortbildning om samtyckeslagstiftningen.

Bakgrund

Utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken

Brottsförebyggande rådet

En viktig utgångspunkt för den svenska kriminalpolitiken är att arbeta för att förhindra att brott begås. Brottsförebyggande rådet (Brå) är en myndighet som verkar för att brottsligheten ska minska och tryggheten öka i samhället genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet och brottsförebyggande arbete. Brå arbetar på uppdrag av Sveriges regering och ofta i samverkan med andra myndigheter och organisationer. Myndigheten producerar den officiella kriminalstatistiken, utvärderar reformer, bedriver forskning för att ta fram ny kunskap och stöder lokalt brottsförebyggande arbete. Brås målgrupper är främst regeringen, rättsväsendets myndigheter och brottsförebyggande aktörer.

Brås ansvarsområden är att

- ansvara för den officiella rättsstatistiken och analysera dess källor
- ta fram fakta om rättsstatistiken, brottsligheten och samhällets reaktioner på brott
- utveckla kunskapskällor om brott, brottsoffer och gärningspersoner
- genomföra den årliga nationella trygghetsundersökningen
- ge underlag för åtgärder och prioriteringar åt regeringen och myndigheter
- initiera, stödja och informera om brottsförebyggande insatser inom olika samhällssektorer
- stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism
- sprida kunskap om nationella och internationella forsknings- och utvecklingsprojekt.

I regleringsbrevet till Brå för 2026 ges myndigheten i uppdrag att analysera förutsättningarna för att utveckla förmågan att genomföra utvärderingar på det kriminalpolitiska området, t.ex. vad gäller effektutvärderingar, utvärderingar avseende samhällsekonomiska aspekter och utvärderingar av reformer. Brå ska redovisa både vilka åtgärder myndigheten kan vidta och vilka andra åtgärder som kan vidtas för att stärka utvärderingsförmågan inom det kriminalpolitiska området. Brå ska vid behov samråda med berörda myndigheter inom rättsväsendet, myndigheter som genomför utvärderingar inom andra politikområden samt andra berörda aktörer. Brå ska vid behov även inhämta internationella erfarenheter. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 18 november 2026.

Center mot våldsbejakande extremism

Center mot våldsbejakande extremism (CVE) utvecklar det kunskapsbaserade och sektorövergripande arbetet med att förebygga våldsbejakande extremism på nationell, regional och lokal nivå. Detta bland annat genom att ge behovsanpassat stöd till lokala aktörer, vara ett kunskapsnav och bidra till att skapa

en högre grad av effektivitet och samordning i de förebyggande insatserna. Ytterst syftar verksamheten till att förebygga ideologiskt motiverad brottslighet och terrorism.

CVE har fyra huvuduppgifter:

1. Främja utvecklingen av förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå.
2. Verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet.
3. Ge behovsanpassat stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism.
4. Samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik.

CVE ska samverka med relevanta nationella, regionala och lokala aktörer som arbetar med att förebygga våldsbejakande extremism. CVE är placerat inom Brå.

Universitet och högskolor

Kriminologisk forskning bedrivs på flera universitet och högskolor i Sverige, bl.a. på Stockholms universitet, Göteborgs universitet och Malmö högskola. Centrum för polisforskning och utveckling (CPU) vid Institutionen för kriminologi och polisiärt arbete, Linnéuniversitetet, bedriver praktisknära forsknings- och utvecklingsprojekt relaterade till polisverksamheten och andra myndigheter, exempelvis kommuner. Målsättningen är att stärka den vetenskapliga kunskapsutvecklingen och att forskningsanknyta polisprogrammet.

Expertgruppen för Studier i offentlig ekonomi

Expertgruppen för Studier i Offentlig ekonomi (ESO) syftar till att ge underlag för samhällsekonomiska och finanspolitiska beslut. ESO genomför aktuella studier genom att identifiera viktiga frågor i samhällsdebatten och hålla ett öga på samhällsutvecklingen. Studierna är politiskt oberoende och deras kvalitet säkerställs genom väl underbyggd forskning samt en omfattande granskning. ESO är en självständig kommitté under Finansdepartementet. Inom kategorin Polis, rättsväsende och försvar presenterades exempelvis i december 2025 ESO-rapporten Innan det är för sent – en ESO-antologi om brottsförebyggande arbete för barn och unga (Rapport 2025:7) och i januari 2026 presenterades rapporten Svarta siffror – en ESO-rapport om den kriminella ekonomins omfattning (Rapport 2026:1).

Studieförbundet Näringsliv och Samhälle

Studieförbundet Näringsliv och Samhälle (SNS) är ett fristående policyinriktat forskningsinstitut som verkar för en kunskapsdriven samhällsutveckling genom att publicera och kommunicera aktuell forskning om centrala samhällsfrågor.

Handlingsplan mot hatbrott

Handlingsplan mot rasism och hatbrott

Den 12 december 2024 beslutade regeringen om en handlingsplan mot rasism och hatbrott. Handlingsplanen är främst tänkt att skapa en struktur för det nationella arbetet mot rasism och hatbrott men ska också kunna bidra till arbetet på lokal och regional nivå, t.ex. genom att skapa förutsättningar för att kunskap och verktyg som tas fram når ut och kan användas inom kommunala och regionala verksamheter. Regeringen anför att handlingsplanen är en kraftsamling på fyra områden – skolan, rättsväsendet, välfärden och arbetslivet. Det övergripande målet med handlingsplanen är ett samhälle fritt från rasism.

När det gäller hatbrott anför regeringen bl.a. att i Polismyndighetens uppdrag ingår att bekämpa hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Brå ansvarar för att årligen ta fram kunskap om hatbrott genom statistik över polis-anmällda hatbrott och fördjupade studier om hatbrott.

Stolt och trygg – Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter

Regeringen konstaterar i Stolt och trygg – Handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter att hbtqi-personer utsätts för diskriminering, våld och andra kränkningar. Den nya handlingsplanen kompletterar den befintliga strategin för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsidentitet eller könsuttryck. Handlingsplanen innehåller åtgärder för perioden 2024–2027. Syftet med handlingsplanen är att ytterligare förstärka arbetet för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter genom att konsolidera, komplettera och kraftsamla arbetet.

Handlingsplanen innehåller följande fokusområden

- våld
- diskriminering och andra kränkningar
- hälsa, vård och sociala tjänster
- arbetslivet
- unga hbtqi-personer
- äldre hbtqi-personer
- privat- och familjeliv
- civila samhället
- kulturområdet

Fokusområdena omfattar samhällsområden som kräver särskilt fokus och syftar även till att skapa ett livscykelperspektiv, dvs. beakta hbtqi-personers rättigheter och möjligheter i livets olika skeden. Insatserna inom fokusområdena behöver bedrivas samlat, strukturerat och långsiktigt. För varje fokusområde finns en uttalad målsättning som utgår från de av regering och riksdag redan beslutade målen för respektive politikområde.

Att en myndighet ges i uppdrag att vara strategisk myndighet innebär att myndigheten i sitt verksamhetsområde ska främja hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Detta betyder bl.a. att ett hbtqi-perspektiv ska integreras och synliggöras i myndighetens verksamhet. Följande myndigheter har i uppdrag att vara strategiska myndigheter för arbetet med att främja hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter: Barnombudsmannen, Folkhälso-myndigheten, Forum för levande historia, Jämställdhetsmyndigheten, Migrationsverket, Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, Polismyndigheten, Socialstyrelsen, Statens kulturråd och Statens skolverk. Regeringen utsåg i samband med handlingsplanen även Arbetsmiljöverket och Myndigheten för arbetsmiljökunskap till strategiska myndigheter för fokusområde Arbetslivet där det har saknats strategiska myndigheter.

Folkhälsomyndigheten har utöver sitt uppdrag som hbtqi-strategisk myndighet även i uppdrag att stödja, samordna och följa upp de hbtqi-strategiska myndigheternas arbete inom ramen för strategin och handlingsplanen för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter. Detta innebär att Folkhälsomyndigheten ska stödja de hbtqi-strategiska myndigheterna i deras arbete med att integrera hbtqi-perspektivet i sin verksamhet, stödja samverkan mellan myndigheterna samt sammanställa och analysera resultatet från myndigheternas arbete.

Av handlingsplanen framgår bl.a. följande (s. 15 f.):

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) fick 2021 i uppdrag att kartlägga förekomsten av olika former av rasism i digitala miljöer. Myndigheten har även haft i uppdrag att kartlägga och analysera våldsbejakande extremistisk propaganda med särskilt fokus på högerextremistiskt och rasistiskt innehåll, som sprids på internet. Av rapporten ”Digitalt slagfält – En studie av radikalnationalistiska digitala miljöer”, framgår att avhumaniserande språk används om hbtq-personer i de digitala miljöer som undersökts, vilket är ett ofta använt sätt att göra individer eller grupper till legitima måltavlor för våld (FOI 2019).

I den nya nationella strategin mot våldsbejakande extremism och terrorism (skr. 2023/24:56) anges inriktningen för det fortsatta arbetet mot hatbrott inklusive homo- och transfobiska hatbrott. Det framgår bl.a. att Polismyndigheten behöver fortsätta utveckla sitt arbete med att utreda och lagföra personer för hatbrott och andra brott som hotar demokratin samt att Polismyndigheten och andra myndigheter behöver utveckla sitt arbete mot it-relaterade hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Samtidigt som strategin antogs beslutades också om ett uppdrag till Polismyndigheten, Säkerhetspolisen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Brå gällande att införliva strategin i myndigheternas verksamhet och säkerställa att myndigheternas arbete bedrivs i linje med inriktningen.

I mars 2024 beslutade regeringen propositionen En tydligare bestämmelse om hets mot folkgrupp (prop. 2023/24:93). I propositionen föreslogs bl.a. att bestämmelserna om hets mot folkgrupp i tryckfrihetsförordningen och brottsbalken skulle utvidgas och förtydligas. Ett av förslagen var att straffansvaret för hets mot folkgrupp skulle gälla också för enskilda personer i de skyddade grupperna, t.ex. hets mot en person med anspelning på sexuell läggning. Förslaget innebär också att enskilda ska kunna få målsägandestatus och rätt till skadestånd. Ändringarna i brottsbalken

trädde i kraft den 1 juli 2024. Motsvarande ändringar i tryckfrihetsförordningen föreslås träda i kraft den 1 januari 2027.

När det gäller åtgärder anges bl.a. följande i handlingsplanen (s. 16 f.):

Polismyndigheten har i uppdrag att utveckla dels sitt arbete med att utreda och lagföra personer för hatbrott och andra brott som hotar demokratin, dels arbetet mot it-relaterade hatbrott och andra brott som hotar demokratin. Polismyndigheten ska även ha kontinuerlig dialog och samarbete med grupper som upplever sig utsatta för hatbrott. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 september 2026.

Brottsoffermyndigheten har i uppdrag att följa upp vad informationsinsatserna från tidigare uppdrag har inneburit för personer som har utsatts för brott på nätet. Myndigheten ska utveckla informationsinsatser och kunskap om internet som brottsplats, om näthatets omfattning och mekanismer. Uppdraget ska slutredovisas senast den 5 juni 2026.

Brottsoffermyndigheten har i uppdrag att ta fram och sprida information till de som riskerar att utsättas eller har utsatts för hatbrott. Arbetet ska inkludera insatser riktade till verksamma inom myndigheter och civilsamhället som möter personer utsatta för hatbrott med olika motiv. Utgångspunkten för arbetet är att det ska få fler att polisanmäla händelser som kan vara hatbrott. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 mars 2026.

Brottsoffermyndigheten har även i uppdrag att utveckla och fördjupa informationen i Brottsofferguiden samt genomföra informationsinsatser om hur guiden kan hjälpa brottsoffer. Syftet är göra brottsoffers rättigheter tillgängliga på ett samlat och lättöverskådligt sätt. Målsättningen är att informationen i guiden ska bli så heltäckande som möjligt för alla brottsoffer med ett särskilt fokus på information till brottsoffer utsatta för mäns våld mot kvinnor, våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck samt prostitution och människohandel och liknande. Informationen ska även målgruppsanpassas för personer i särskilt sårbara situationer, såsom personer med funktionsnedsättning, barn och unga, hbtqi-personer och äldre. Uppdraget ska slutredovisas den 25 maj 2026.

Mediemyndigheten har i uppdrag att under 2024 och 2025 genomföra en bred och långsiktigt hållbar nationell satsning för att stärka befolkningens medie- och informationskunnighet (MIK) i en tid av artificiell intelligens och desinformation. Uppdraget ska slutredovisas senast den 30 april 2026.

FOI ges nu i uppdrag att kartlägga förekomsten av hbtqi-fientlighet i digitala miljöer (A2025/00046). I uppdraget ingår att kartlägga och analysera förekomsten av hbtqi-fientlighet och hur den tar sig uttryck i olika digitala miljöer med anknytning till Sverige, inklusive i form av kodord, bilder etc. Myndigheten ska särskilt granska förekomsten av fientlighet mot homosexuella, bisexuella, transpersoner, queera och intersexpersoner. I uppdraget ingår att ta fram analysrapporter och att sprida den kunskap som tas fram inom ramen för uppdraget.

Regeringen avser att låta göra en fördjupad studie av hbtqi-relaterade hatbrott för att öka kunskapen och stärka det förebyggande arbetet.

Brottsförebyggande rådet

Brå har i regleringsbrevet för 2026 fått i uppdrag att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag om hatbrott. Utifrån polisanmälningar med ett identifierat hatbrottsmotiv ska Brå beskriva de hatbrott som drabbar offer från olika grupper, inklusive den svenska majoritetsbefolkningen, samt eventuella

likheter och skillnader mellan de hatbrott som drabbar olika grupper i befolkningen. Brå ska också analysera hur några andra länders lagstiftning används för att motverka hatbrott mot olika grupper, inklusive majoritetsbefolkningen. I uppdraget ingår även att, utifrån forskning och andra kunskapsunderlag, analysera skäl till att hatbrott inte anmäls, samt erfarenheter och konsekvenser av att utsättas för hatbrott. Brå ska också lämna rekommendationer för hur arbetet att minska mörkertalet när det gäller hatbrott skulle kunna utvecklas. Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet senast den 14 oktober 2027.

Fortbildning om samtyckeslagstiftningen

Domstolsakademin

Domstolsakademin ansvarar för kompetensutveckling av jurister i den dömande verksamheten inom Sveriges Domstolar. Det innebär att arrangera och erbjuda utbildningar samt delta aktivt i internationella samarbeten för att främja erfarenhetsutbyte.

Domstolsakademins verksamhet bedrivs inom ramen för Domstolsverkets uppdrag, det vill säga att ge domstolar och nämnder stöd och service i bl.a. utvecklings- och kvalitetsarbete. Domstolsakademin har dock en självständig ställning vilket borgar för att den utbildning som erbjuds Sveriges domare beslutas utifrån domstolarnas och domarnas – och inte statsmakernas – intresse och behov.

Domstolsakademin leds av en rektor som beslutar självständigt om utbildningarnas innehåll. I strategiska frågor samråder rektor med ett råd, som förutom rektor består av åtta domstolschefer och tre externa ledamöter som representerar Advokatsamfundet, Åklagarmyndigheten och universiteten.

Domstolsakademin arrangerar kurser i de ämnesområden som är särskilt viktiga för medarbetare i den dömande verksamheten på domstol. Utbildningarna spänner över många olika ämnesområden, varav de största är straffrätt, processrätt, förvaltningsprocessrätt, socialförsäkringsrätt, migrationsrätt samt mark- och miljörätt.

Fortbildning inom Åklagarmyndigheten

För åklagare som har genomgått grundutbildningen finns ett 20-tal vidareutbildningar som erbjuds en eller ett par gånger per år. Vidareutbildningarna täcker många områden och varierar till både längd och undervisningsform.

Några exempel på utbildningsområden är massmediautbildning, hedersrelaterat våld, it-brott, våld i nära relationer och narkotikabrottslighet. Dessutom anordnas interna seminarier där åklagarna får möjlighet till nätverkande och erfarenhetsutbyte.

Brottsförebyggande rådets rapport Samtyckeslagens tillämpning och konsekvenser

Brottsförebyggande rådet (Brå) presenterade i juni 2020 en rapport om hur samtyckeslagen fungerat under de första ett och ett halvt året efter införandet

(rapport 2020:6). Myndigheten konstaterade att de nya lagreglerna i stora drag tillämpats i enlighet med lagstiftarens intentioner, men att det var svårt att göra några säkra och långsiktiga bedömningar efter så kort tid. Mot den bakgrunden fick Brå ett förnyat uppdrag från regeringen att följa upp hur väl samtyckeslagen fungerar i praktiken.

Brå har i rapporten Samtyckeslagens tillämpning och konsekvenser (rapport 2025:3) studerat i vilken utsträckning polisanmälningarna om våldtäkt ändrat karaktär till följd av lagändringarna 2018, och vilka effekter de nya reglerna fått för polisens utredningsarbete.

Brå gjorde bl.a. följande bedömning:

Efter den nya studien om hur de nya reglerna om frivillighet tillämpas är Brås övergripande bedömning fortfarande att de nya reglerna fungerar väl i de flesta fall där någon fälls för uppsåtlig våldtäkt. Även de friande domarna framstår som rimliga utifrån vad rätten funnit styrkt.

Lagändringarna har lett till ett starkare rättsskydd för dem som utsatts för en sexuell handling utan sin fria vilja. Ändringarna ger också en tydlig signal från samhällets sida om att allt sex ska vara frivilligt. Men liksom i den första uppföljningen är Brås bild även den här gången att det nya brottet oaksam våldtäkt är svårtillämpat och medför rättssäkerhetsproblem.

Generellt sett kan sägas att en hel del av de tillämpningsproblem som de nya reglerna om frivillighet fört med sig enligt Brås första studie inte har försvunnit. Bland dem som arbetar som försvarare tycks problemen snarare ha blivit tydligare. Det gäller till exempel vad som ska ses som tjatsex och vilka krav som ska ställas på unga oerfarna män att läsa av situationen, och på unga oerfarna kvinnor att uttrycka sin vilja. Med ganska knapphändiga förarbeten, och få prejudicerande domar från Högsta domstolen, kan det ibland vara en svår uppgift för domarna att tolka lagen.

De här uppgifterna illustrerar väl de svårigheter som uppstår när man vill modernisera våldtäktslagstiftningen, och på så sätt signalera att allt sex måste vara frivilligt. Även om reglerna om frivillighet tycks gå att tillämpa utan större problem i många fall, innebär det i en del fall en svår balansgång mellan målsägarnas legitima skyddsintresse, och grundläggande krav på rättssäkerhet för den tilltalade. Den balansgången är särskilt svår när det gäller att bedöma om en handling ska betraktas som oaksam våldtäkt.

Brå föreslog följande:

- Det är önskvärt med fler vägledande domar från Högsta domstolen om rena ofrivillighetsfall.
- Domare behöver fortbildas om vad oaksam våldtäkt innebär, så att bestämmelsen blir tolkad så enhetligt som möjligt och inte överanvänds som en kompromiss i fall där det är oklart vad som faktiskt har hänt. Att reglerna om oaksam våldtäkt tolkas enhetligt, och i enlighet med lagstiftarens intentioner, är särskilt viktigt med hänsyn till att skillnaden i utdömda straff mellan våldtäkt och oaksam våldtäkt är så stor.
- Möjligheterna att få straffen att bättre avspegla variationen i straffvärde mellan olika typer av våldtäkter, inklusive oaksam våldtäkt, bör utredas.

- Det behövs forskning om i vilken grad straffen för gärningar som ligger i den nedre delen av straffskalan för våldtäkt av normalgraden ligger i linje med det allmänna rättsmedvetandet.
- Det behövs mer studier om hur parterna påverkas av rättsprocessen.
- Det är angeläget med fortsatta samhällsinsatser för att nå ut med både lagens budskap och lagens gränser.

Utskottets ställningstagande

När det gäller motion 2025/26:3586 (S) yrkande 14 konstaterar utskottet inledningsvis att det inom kriminalpolitiken finns flera olika aktörer som ansvarar för utvärdering och kunskapsinhämtning. Brå har bl.a. i uppgift att ta fram fakta om rättsstatistiken och brottsligheten samt att utveckla kunskapskällor om brott, brottsoffer och gärningspersoner. Myndigheten ska vidare sprida kunskap om nationella och internationella forsknings- och utvecklingsprojekt. Myndigheten ger också årligen ut flera rapporter som utvärderar och samlar in kunskap inom kriminalpolitiken. Utskottet konstaterar vidare att Brå i sitt regleringsbrev för 2026 har fått i uppdrag att analysera förutsättningarna för att utveckla förmågan att genomföra utvärderingar på det kriminalpolitiska området, t.ex. effektutvärderingar, utvärderingar av samhällsekonomiska aspekter och utvärderingar av reformer. Center mot våldsbejakande extremism har bl.a. i uppgift att samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt att verka för kunskapsbaserad praktik. Utskottet kan också konstatera att kriminologisk forskning bedrivs på flera universitet och högskolor i Sverige och att det även finns andra aktörer, exempelvis Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi och Studieförbundet Näringsliv och Samhälle, som arbetar med kunskapsinhämtning och utvärdering. Mot bakgrund av det omfattande arbete som flera olika aktörer redan bedriver inom kriminalpolitiken anser utskottet att det inte finns skäl att tillsätta en utredning med uppdraget att se över hur den nationella kompetensen i utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken kan utvecklas och förstärkas. Utskottet noterar särskilt det uppdrag som Brå har fått i regleringsbrevet för 2026 att analysera förutsättningarna för att utveckla förmågan att genomföra utvärderingar på det kriminalpolitiska området. Utskottet avstyrker därför motionsyrkandet.

När det gäller motion 2025/26:3532 (MP) yrkande 2 om en sammanhållen handlingsplan mot hatbrott vill utskottet framföra följande. Utskottet ser allvarligt på att personer utsätts för hatbrott. Utskottet noterar samtidigt att flera myndigheter har i uppdrag att på olika sätt arbeta mot förekomsten av hatbrott. Exempelvis har Brå i regleringsbrevet för 2026 fått i uppdrag att ta fram ett fördjupat kunskapsunderlag om hatbrott. Utskottet noterar vidare att regeringens olika handlingsplaner mot hatbrott har delvis olika syften, och utskottet ser inte att en sammanhållen handlingsplan skulle göra informationen till berörda parter mer lättillgänglig. Det finns därför inte anledning att ta något sådant initiativ som föreslås i motionen. Motionsyrkandet avstyrks därför.

När det slutligen gäller motion 2025/26:2782 (V) yrkande 5 om fortbildning om samtyckeslagstiftningen konstaterar utskottet att Domstolsakademin ansvarar för kompetensutveckling av jurister i den dömande verksamheten inom Sveriges Domstolar. Domstolsakademin har en självständig ställning och beslutar själv vilka utbildningar som ska genomföras utifrån intresse och behov. Även Åklagarmyndigheten genomför vidareutbildningar som täcker många olika områden. Utskottet anser inte att riksdagen bör uttala sig om vilka utbildningar som ska bedrivas inom rättsväsendet och ser därför inte skäl för riksdagen att göra något sådant tillkännagivande som efterfrågas i det aktuella motionsyrkandet, som därför avstyrks.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som har beretts förenklat.

Utskottets ställningstagande

De motionsyrkanden som finns upptagna i bilaga 2 rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden, se betänkandena 2022/23:JuU14, 2023/24:JuU18 och 2024/25:JuU11. Utskottet avstyrker därför dessa motionsyrkanden. Tidigare ståndpunkter framgår av de nämnda betänkandena.

Reservationer

1. Människohandel och människoexploatering, punkt 1 (S)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S),
Mattias Vepsä (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 78 och

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 31,
bifaller delvis motion

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16 och
avslår motion

2025/26:2788 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 13.

Ställningstagande

Sverige var det första landet i världen som gjorde det olagligt att köpa sexuella tjänster utan att det samtidigt är kriminellt att sälja. Prostitution är en del av mäns våld mot kvinnor och därför är det viktigt att ansvaret ligger hos förövarna och inte hos de som är utsatta. Den svenska sexköpslagen är i dag ett internationellt föredöme som det vore önskvärt att fler länder tog efter. Samtidigt återstår mycket arbete. Polismyndigheten bedömer att omfattningen av människohandel för sexuella ändamål och prostitution i Sverige fortfarande är mycket oroande både ur ett brottsbekämpande perspektiv och ur ett brotts-offerperspektiv. De prostituerade kvinnorna utnyttjas inte bara av de personer som betalar för sex utan också av de människohandlare, kopplare och andra organisatörer som på olika sätt drar ekonomisk fördel av utnyttjandet. Verksamheten ingår som en integrerad del av och viktig inkomstkälla för organiserad brottslighet.

Lagstiftningen om människohandel och människoexploatering är svår att tolka och tillämpa. Oklarheter i hur domstolarna ska tolka lagarna gör att nästan ingen blir dömd för människohandel eller människoexploatering. Riskerna för dem som bedriver människohandel och människoexploatering är därmed mycket låga. Lagstiftningen måste därför ses över. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

2. Människohandel och människoexploatering, punkt 1 (V, MP)

av Gudrun Nordborg (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 16 och

2025/26:2788 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 13 och
bifaller delvis motionerna

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 78 och

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S) yrkande 31.

Ställningstagande

Enligt Nationella samordningen mot prostitution och människohandel (NSPM) upptäckte myndigheterna under 2024 fler personer som är utsatta för människohandel för sexuella ändamål. Årsrapporten visar också att digital sexuell exploatering blir allt vanligare och att exploateringen i thaimassagebranschen är fortsatt omfattande.

Enligt NSPM sker människohandel och exploatering allt oftare på subtila sätt. I början kan det framstå som en ömsesidig affärsmässig uppgörelse, där den utsatte lockas in i till synes riktiga ”affärsavtal”. Stora påhittade summor måste sedan betalas av genom ”arbete”. Tillvägagångssätten genererar stora summor pengar till organiserad brottslighet, samtidigt som det försvagar brottsofferperspektivet i arbetet mot människohandel.

Olika organisationer larmar om att kvinnor som utnyttjats i sexhandeln har gripits och förts till förvar av polis och sedan utvisats med hänvisning till att de utgör ett hot mot ordning och säkerhet i Sverige. Förfarandet strider mot gällande regler om uppehållstillstånd för betänketid för brottsoffer som utnyttjats i prostitution. Konsekvensen blir att brottsoffren inte får någon möjlighet till upprättelse samtidigt som gärningsmännen går fria.

NSPM:s årsrapport visar också att arbetet mot sexuell exploatering av barn, prostitution och människohandel ligger långt efter övrigt arbete mot våld. Få kommuner inkluderar frågorna i sitt arbete med att bekämpa mäns våld mot kvinnor eller i lokala kartläggningar av det brottsförebyggande arbetet.

Antalet fällande domar för människohandel är dessutom lågt och det finns svårigheter i rättstillämpningen. Under 2022 och 2023 kom exempelvis inga fällande domar över huvud taget för människohandel i tingsrätt. Samtidigt varierar antalet anmälningar mellan olika år och polisregioner. För att brotten ska upptäckas krävs ett aktivt polisarbete och uppsökande verksamhet.

NSPM konstaterar vidare i sin årsrapport att trots att barn groomas till att begå brott kopplas involveringen i kriminella nätverk sällan ihop med människohandel. Många gånger saknas även ett barnrättsperspektiv i arbetet. NSPM konstaterar att människohandels- och barnrättsperspektivet bör stärkas i de uppdrag som rör barn och unga i kriminella nätverk. Kunskapen behöver även fördjupas om kopplingen mellan rekrytering till kriminella nätverk och barns och ungas egen utsatthet för våld i nära relation, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck.

Vi anser att problemen som framkommer i NSPM:s rapport behöver åtgärdas. Fler brott behöver upptäckas och anmälas för att generera fler fällande domar. Polisens arbete med dessa frågor behöver prioriteras upp. Kvinnor som utnyttjats i sexhandeln ska anses som brottsoffer och få hjälp och stöd, inte dömas till utvisning. Vidare behöver kunskapen öka om människohandel med barn i kriminella nätverk.

Vi anser sammanfattningsvis att regeringen dels bör tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av människohandels- och människoexploateringsbrotten i syfte att se om bestämmelserna har avsedd effekt och bedöma om det finns behov av lagändringar, dels bör ge Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att se över omfattningen av människohandel med barn i kriminella nätverk.

3. Reparativ rättvisa, punkt 2 (V)

av Gudrun Nordborg (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2788 av Gudrun Nordborg m.fl. (V) yrkande 24.

Ställningstagande

Jag anser att en kriminalpolitik som på allvar sätter brottsoffren i fokus behöver införas i Sverige. För att detta ska vara möjligt krävs en genomgripande förändring i vår syn på brott, straff och rehabilitering.

Förslag om en kriminalpolitik som baseras på reparativ rättvisa har framförts i olika sammanhang. För brottsutsatta skulle detta innebära en möjlighet att direkt få alla stödresurser som välfärdssystemet erbjuder, vilket skulle leda till snabbare känslomässig återhämtning och en djupare känsla av rättvisa och tilltro till rättssystemet. Ett stöd genom hela rättsprocessen för brottsoffer skulle göra att Sverige kan leva upp till mer än minimikraven i EU:s brotts-offerdirektiv. I dag är rättsprocessen i stor utsträckning utformad för att straffa

gärningspersonen, medan brottsoffrets behov av stöd, upprättelse och återhämtning ofta hamnar i skymundan. Brottsoffrens berättelse används främst som argument för längre straff för att sedan glömmas bort. Genom reparativ rättvisa sätts fokus på att reparera de skador som brott orsakat inte bara genom straff utan genom erkännande, ansvarstagande och åtgärder som främjar återuppbyggnad av förtroende och relationer. Internationella exempel från bl.a. Rwanda och Danmark visar att detta arbetssätt kan bidra till färre återfall, starkare samhällen och ökad tillit. Visionen är att varje individ som utsatts för brott snabbt och samordnat ska få tillgång till psykologiskt, juridiskt och socialt stöd och därmed en reell möjlighet till läkning och verklig upprättelse.

Jag anser att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att sätta brottsoffren i fokus genom reparativ rättvisa.

4. Certifiering av barnahus, punkt 4 (S, MP)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S), Ulrika Westerlund (MP) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 72.

Ställningstagande

Barn som har utsatts för övergrepp och kränkningar måste tas om hand på bästa sätt och bli lyssnade på. I flera kommuner finns särskilda barnahus. Till dessa kommer barn och unga under 18 år som misstänks ha blivit utsatta för våld i hemmet, misshandel eller sexuella övergrepp. Barnahus kan erbjuda en trygg och barnanpassad miljö och en plats där olika viktiga professioner kan samverka och komma till barnet i stället för att den som har utsatts för brott ska behöva slussas runt mellan myndigheter och tvingas berätta vad som hänt om och om igen. Barnahus spelar en mycket viktig roll ur ett brotts-offerperspektiv och utifrån det utsatta barnets möjlighet att ta tillvara sina rättigheter och få stöd, skydd och upprättelse.

Undersökningar visar att tillgången till barnahus är ojämlik över landet och att såväl de fysiska lokalerna som tillgången till olika professioner kan se väldigt olika ut. För att säkra kvalitet och likvärdighet vill vi införa certifiering av barnahus.

5. Målsägandestatus vid sexköpsbrott, punkt 5 (S, V, MP)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S), Gudrun Nordborg (V), Ulrika Westerlund (MP) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 12,

2025/26:3361 av Annika Hirvonen m.fl. (MP) yrkande 1 och

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 80.

Ställningstagande

En person som har utnyttjats i prostitution kan vara att anse som målsägande vid köp av sexuell handling. Frågan om den som har utnyttjats ska betraktas som målsägande avgörs i varje enskilt fall. Brås rapport Köp av sexuella tjänster – En uppföljning av lagens tillämpning (rapport 2022:3) visar dock att praxis är att den som sålt sexuella handlingar hanteras som vittne. Endast en av tio personer i fullbordade brott och försöksbrott har fått målsägandestatus, och då förekommer i regel andra brott i anslutning till sexköpet.

Den som köper sexuella handlingar skadar inte bara samhället utan även den som säljer sex. Om samtliga personer i prostitution ges målsägandestatus står det klart för domstolarna att samhället ser allvarligt på brottet. Vidare kommer offret för brottet att få rätt till skadestånd och brottsskadeersättning, rätt till målsägandebiträde under förundersökning och rättegång och tillgång till andra stödinsatser för brottsoffer. Det är insatser som kan bli avgörande för att kvinnan ska kunna få hjälp från andra sociala instanser för att lämna sin utsatta position.

Många av de kvinnor som utnyttjas i prostitution har dessutom kommit till Sverige från andra länder. Dessa kvinnor lever i en dubbel utsatthet. Det är viktigt att dessa personer inte är rädda för att söka hjälp och medverka till att de som begår olika brott kopplat till utnyttjandet av människor döms. Det är därför av central betydelse att dessa kvinnor ges bättre möjlighet att medverka i rättsprocesser och får den hjälp och det stöd de behöver.

Vi anser sammanfattningsvis att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över möjligheten att ge personer som säljer sexuella handlingar målsägandestatus under förundersökningen och rättegången mot sexköpare.

6. Brottsofferlag, punkt 6 (S, MP)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S), Ulrika Westerlund (MP) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 92.

Ställningstagande

Samhället ska vara organiserat på så sätt att kriminalitet så långt som möjligt förebyggs. Det bästa sättet att skydda brottsoffer är att stoppa brotten innan de begås. När brott ändå begås ska samhället stå på brottsoffrets sida. Det handlar i första hand om att brottet ska klaras upp och den skyldige lagföras. Men det handlar också om bemötandet vid anmälan liksom under utredningen och rättsprocessen.

För att underlätta för brottsoffer att orientera sig bland lagar, regler och olika aktörer anser vi att det bör införas en samlad brottsofferlagstiftning där brottsoffers rättigheter samlas, t.ex. när det gäller skydd, stöd, ersättning och information. Lagen behöver bl.a. peka ut kunskap och kompetens om bemötande av särskilt utsatta brottsoffer, t.ex. när brottsoffret är ett barn eller har en funktionsnedsättning eller när det rör våld i en hederskontext.

7. Digitala plattformar vid sexhandel, punkt 8 (S)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 81.2 och

bifaller delvis motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 30 och

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28.

Ställningstagande

I juli 2025 ändrades brottet köp av sexuell tjänst till köp av sexuell handling, samtidigt som det straffbara området för brottet utvidgades till att även omfatta handlingar på distans, dvs. utan fysisk kontakt. Det var en i grunden naturlig utvidgning, i takt med att hela vårt samhälle blir mer digitalt. För att säkerställa att de plattformar som erbjuder livesända sexuella handlingar på distans också kan stängas ned bör den nya lagstiftningen följas upp.

8. Digitala plattformar vid sexhandel, punkt 8 (C)

av Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkande 30 och

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 28 och

bifaller delvis motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 81.2.

Ställningstagande

Det finns anledning att närmare utreda förutsättningarna för att stoppa såväl sugardejtingssajter som sexköpssajter och annonssidor om prostitution genom att vidareutveckla lagstiftningen om koppleri. Eftersom internet suddar ut gränserna för tid och rum bör det vara möjligt att definiera att brottet begås i Sverige, med tanke på att den digitala tjänsten vänder sig till den svenska marknaden, oavsett var i världen exempelvis en server befinner sig. Jag anser att det är angeläget att det brottsbeivrande arbetet fungerar på ett ändamålsenligt sätt även i ett digitalt tidevarv. Jag vill därför att det tillsätts en utredning som ser över vad som kan göras för att stoppa de digitala bordeller som vänder sig till den svenska marknaden och där kvinnor och barn säljs. Utredningen bör även se över möjligheterna att sätta stopp för detta oavsett var sajten är registrerad. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ.

9. Förstudie om nedtagning av material på internet, punkt 9 (S)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 85.

Ställningstagande

Den tekniska utvecklingen för pornografi går snabbt, vilket utmanar dagens lagstiftning. I dag distribueras så gott som all pornografi via utlandsbaserade internetplattformar, vilka i allmänhet faller utanför svensk jurisdiktion. Detta innebär svårigheter i många avseenden, inte minst att i praktiken påverka hur materialet används. En stor mängd bilder och filmer med övergreppsmaterial och annat innehåll sprids mot de inblandades vilja och ibland även utan deras kännedom. De tekniska och praktiska svårigheterna får dock inte innebära att samhället lämnar walkover. Vi ser därför positivt på att Brottsoffermyndigheten har fått i uppdrag att göra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta bort kränkande material från plattformar på internet kan organiseras. Vi menar att det är viktigt att regeringen därefter ser till att frågan bereds vidare inom Regeringskansliet på ett effektivt sätt.

10. Förverkandefond, punkt 10 (S, MP)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S), Ulrika Westerlund (MP) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 33.

Ställningstagande

I november 2024 trädde den nya förverkandelagstiftningen i kraft. Lagen innebär ett paradigmskifte när det gäller beviskraven för förverkande av kriminellas brottsvinster, och dessa kan nu beslagtas i större utsträckning. Det handlar ofta om kontanter och klockor men också om bilar och fastigheter. Sedan lagen trädde i kraft har ett stort antal processer påbörjats och det kommer över tid att handla om stora pengar. I nästa steg blir frågan vad pengarna ska användas till. Vi anser att medlen bör fonderas och kunna användas för upprustning och satsningar på civilsamhället i brottsdrabbade områden. På det sättet kommer pengarna tillbaka till de personer och områden som de kriminella har utnyttjat.

11. Kontaktförbudslagstiftningen, punkt 11 (S)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S),
Mattias Vepsä (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 70 och

bifaller delvis motion

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 17 och 18.

Ställningstagande

Kontaktförbud är en viktig skyddsåtgärd för främst kvinnor och barn som är utsatta för våld och andra kränkningar i nära relationer. Förbudet meddelas av åklagare i form av antingen ett ordinärt kontaktförbud, utvidgat kontaktförbud, särskilt utvidgat kontaktförbud eller kontaktförbud som gäller gemensam bostad. Att bryta mot ett kontaktförbud är straffbart och kan leda till böter eller fängelse.

Under den föregående mandatperioden vidtog den socialdemokratiskt ledda regeringen en rad åtgärder för att skärpa kontaktförbudsreglerna. Elektronisk övervakning vid kontaktförbud infördes och en utredning tillsattes för att komma till rätta med de brister som under lång tid rapporterats där få kontaktförbud meddelats trots behov. I mars 2025 presenterade den nya regeringen en proposition utifrån utredningens förslag, vilket vi välkomnat.

En särskild fråga som behandlades inom ramen för den nya lagstiftningen gäller möjligheten att, när hotbilden är extra stor, också inrätta geografiska områden som förövaren inte får lämna. En sådan ordning har förordats av bl.a.

Jämställdhetsmyndigheten men avvisats av regeringen. Vi anser att en sådan möjlighet bör utredas vidare.

12. Kontaktförbudslagstiftningen, punkt 11 (V, C, MP)

av Gudrun Nordborg (V), Ulrika Westerlund (MP) och Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C) yrkandena 17 och 18 samt bifaller delvis motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 70.

Ställningstagande

Det finns stora problem med dagens lagstiftning när det gäller skyddet för den som har lämnat en våldsam relation. För personer med skyddade personuppgifter kan helt vanliga vardagliga situationer innebära stora säkerhetsrisker. Riksrevisionen har nyligen slagit fast att statens skydd brister i flera olika avseenden.

Riksdagen har fattat beslut om att utvidga den geografiska yta som en brottsutsatt ska vara skyddad inom. Men våldsamma mäns rörelsefrihet väger ofta tyngre än kvinnors och barns trygghet och säkerhet. Kvinnors fundamentala mänskliga rättigheter åsidosätts därmed. Det behövs därför ett skifte i synen på vems frihet samhället ska värna om. För en kvinna som har lämnat en våldsam relation blir sällan fri från förövaren.

Kvinnor som lever under skydd måste kunna träffa sin familj och nära anhöriga, utan att riskera att bli anträffad av den hon skyddas ifrån. Vi vill därför göra det enklare att utvidga kontaktförbudet så att dess geografiska område även omfattar platser där familj och nära anhöriga till kvinnan bor. Men kontaktförbudslagstiftningen behöver göras om i grunden. I dag fungerar kontaktförbuden så att kvinnan får en "fredad zon" runt hemmet, barnens skola och arbetsplatsen. Där får mannen inte kontakta henne, vilket dock är en chimär då det ofta bryts och inget händer. Men problemet uppstår också när kvinnan exempelvis behöver åka till andra sidan stan på en släktträff, hälsa på vänner, gå en kvällskurs eller åka på semester. Allt detta görs med risk att möta förövaren, som alltså är så farlig att han inte får kontakta kvinnan. Vi anser att det borde vara tvärtom. Det är mannen som ska få en geografisk plats anvisad. Om han ska vistas utanför den zonen ska det anmälas så att kvinnan får vetskap om detta. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ till detta.

13. Kontaktperson för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter, punkt 12 (C, MP)

av Ulrika Westerlund (MP) och Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C) yrkande 29.

Ställningstagande

Av Jämställdhetsmyndighetens rapport Skyddade personuppgifter – oskyddade personuppgifter (rapport 2022:10) samt av Riksrevisionens rapport Statens skydd av hotade personer – brister i omfattning och effektivitet (RiR 2024:1) framgår att kvinnors och barns hela livssituation försvåras av att leva med skyddade personuppgifter. Vardagliga situationer är ofta svåra att hantera och innebär säkerhetsrisker. Att inte kunna uppge sina personuppgifter gör det också svårt och ibland omöjligt att få tillgång till samhällsservice. Bristen på stadigvarande boenden till kvinnor som lever med skyddade personuppgifter är ytterligare ett allvarligt problem.

Vi anser att våldsutsatta kvinnor som lever med skyddade personuppgifter bör erbjudas en kontaktperson som kan tillhandahålla stöd, hjälp och vägledning i myndighetskontakter och i praktiska vardagsfrågor. Särskilda kontaktpersoner bör finnas för både vuxna och barn och t.ex. vara placerade inom socialnämndens verksamhetsområde. Kontaktpersonen ska finnas kvar så länge skyddsbehovet kvarstår. Regeringen bör skyndsamt utreda och presentera lagstiftning för att uppnå detta.

14. Nationell funktion vid personuppgiftsläckor, punkt 13 (C)

av Helena Vilhelmsson (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion
2025/26:2059 av Anders Ådahl (C).

Ställningstagande

I Sverige finns i dag tusentals personer som lever med skyddad identitet. Det kan röra sig om kvinnor och barn som flytt från en våldsam partner, personer under vittnesskydd, individer som lämnat en kriminell miljö eller människor som hotas av hedersrelaterat våld. För dessa människor är det bokstavligen en fråga om liv eller död att deras identitet och bostadsort förblir skyddad. Trots detta saknas i dag en nationell beredskap när personuppgifter röjs. Vid det senaste årets stora läckor – Sportadmin, Inspektionen för vård och omsorgs maskningsmiss och Miljödata – har uppgifter om personer med skyddad identitet blivit offentliga.

I dag finns inga tydliga rutiner eller någon central funktion som kan kontrollera vilka individer som har drabbats när skyddade personuppgifter har läckts. Det finns inte heller någon aktör som snabbt kan agera för att varna eller skydda de mest utsatta. I stället förväntas den enskilde själv kontakta exempelvis sin idrottsförening eller myndighet för att få stöd. Detta är naivt och oerhört farligt. Centerpartiet har länge betonat vikten av att värna individens frihet och trygghet, och ett digitaliserat samhälle måste ta ansvar för sina mest utsatta invånare. Jag menar därför att en nationell krisfunktion måste etableras med mandat att omedelbart kontrollera vid varje större dataintrång om personer med skyddad identitet finns bland de läckta uppgifterna, samordna krisåtgärder i samarbete med berörda myndigheter (t.ex. socialtjänsten, polisen och Skatteverket), informera drabbade och erbjuda skyddsinsatser, inklusive vid behov tillfällig relokalisering, samt att följa upp och analysera inträffade läckor för att stärka framtida beredskap.

Regeringen bör tillsätta en utredning för att skapa en nationell funktion som vid personuppgiftsläckor omedelbart kan kontrollera och hantera om uppgifter som rör personer med skyddad identitet har röjts.

15. Utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken, punkt 14 (S)

av Teresa Carvalho (S), Petter Löberg (S), Anna Wallentheim (S), Mattias Vepsä (S) och Gustaf Lantz (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S) yrkande 14.

Ställningstagande

All politik ska naturligtvis alltid, så långt som möjligt, bygga på evidens och beprövad erfarenhet. När det gäller kriminalpolitiska och brottsförebyggande insatser saknas dock tyvärr ofta sådant underlag. Det är svårt att genomföra studier som kan bevisa kausala samband, och effekterna av en viss reform eller åtgärd kan ofta inte frikopplas från samtidiga, bakomliggande samhällsförändringar. Som beslutsfattare behöver man ändå fatta beslut och får då ofta nöja sig med ”bästa möjliga” underlag.

Det här har blivit särskilt aktuellt i ljuset av de senaste årens svenska utveckling. Paradoxen att de flesta brott minskat eller legat still samtidigt som den grova organiserade kriminaliteten kraftigt ökat saknar såväl bra historiska som internationella jämförelser.

För att hantera dessa svårigheter är det viktigt att genomförda kriminalpolitiska reformer kontinuerligt utvärderas, särskilt när de innebär avvägningar mellan angelägna motstående politiska intressen. Vi föreslår därför att en utredning tillsätts med uppdraget att se över hur vi kan utveckla och förstärka den nationella kompetensen om utvärdering och kunskapsinhämtning.

16. Handlingsplan mot hatbrott, punkt 15 (V, MP)

av Gudrun Nordborg (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 15 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:3532 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP) yrkande 2.

Ställningstagande

I regeringens handlingsplan för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter, Stolta och trygga, som drygt ett år försenad kom i början av 2025, finns ett avsnitt om hbtqi-relaterade hatbrott och hbtqi-fientlighet. I avsnittet står det bl.a. att i en rapport från Europeiska unionens byrå för grundläggande rättigheter uppges 51 procent av de tillfrågade i Sverige att fördomar och intolerans mot hbtqi-personer har ökat under de senaste fem åren. Detta överensstämmer med den bild om ett försämrat läge när det gäller säkerhet som många representanter för organisationer som arbetar för hbtqi-personers lika rättigheter och möjligheter har förmedlat i möten med regeringen. Flera av representanterna har betonat att deras medlemmar upplever en ökad hotbild och diskriminering i vardagen. Representanter har även uttryckt att detta kan leda till självcensur, vilket påtalats som ett särskilt demokratiskt hot. I

handlingsplanen konstateras också att i den nya nationella strategin mot våldsbejakande extremism och terrorism (skr. 2023/24:56) anges inriktningen för det fortsatta arbetet mot hatbrott inklusive homo- och transfobiska hatbrott. I handlingsplanen listas även ett antal åtgärder på området. Polismyndigheten har exempelvis fått i uppdrag att utreda och lagföra personer för hatbrott, Brottsoffermyndigheten ska utveckla kunskap om internet som brottsplats och ta fram information om de som har utsatts för brott i syfte att fler ska anmäla och Totalförsvarets forskningsinstitut har fått i uppdrag att kartlägga förekomsten av hbtqi-fientlighet i digitala miljöer.

I regeringens handlingsplan mot rasism och hatbrott från 2024 anges att en effektiv utredningsförmåga är avgörande för brottsoffrets möjlighet till upprättelse och för att förtroendet för polisen och övriga myndigheter inom rättsväsendet i dessa frågor ska stärkas. En utmaning är att hatbrott generellt är svårutredda och kräver särskild kompetens. Polismyndighetens brottsbekämpande insatser är av central betydelse för att fler hatbrott ska anmälas och klaras upp.

De åtgärder som anges i regeringens handlingsplaner är välkomna. Några av åtgärderna är ganska nyligen initierade och det finns därför kanske förklaringar till att de ännu inte har fått fullt genomslag. Det finns dock behov av ytterligare åtgärder som framför allt handlar om kompetenshöjning. Mycket tyder på att satsningar på kunskapsspridning ännu inte har fått tillräcklig effekt. I ett läge där många minoriteter larmar om att utsattheten ökar är det angeläget att säkerställa att allt görs för att komma till rätta med problemen.

Vi anser att det finns anledning för regeringen att framöver hålla all kunskapssammanställning och alla förslag på åtgärder inom hatbrottsområdet samlad i en enda handlingsplan. Detta gör sannolikt informationen mer lättillgänglig för samtliga berörda. Det är en uppgift för regeringen att ta nödvändiga initiativ till detta.

17. Fortbildning om samtyckeslagstiftningen, punkt 16 (V, MP)

av Gudrun Nordborg (V) och Ulrika Westerlund (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 16 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 5.

Ställningstagande

Sedan den 1 juli 2018 bygger lagstiftningen om våldtäkt på avsaknad av frivillighet, i stället för förekomsten av våld, hot eller en särskilt utsatt

situation. I korta drag innebär det att sex där den ena parten inte medverkar frivilligt är en våldtäkt. Vänsterpartiet och Miljöpartiet stod bakom den s.k. samtyckeslagen. Vi hade sedan länge drivit kravet om att sexualbrottslagstiftningen ska baseras på samtycke i stället för att det ska ha förekommit våld, hot eller ett otillbörligt utnyttjande av att offret befunnit sig i en särskilt utsatt situation för att en gärning ska betecknas som våldtäkt. Det var en stor feministisk seger när riksdagen röstade ja till samtyckeslagen.

Statistik från Åklagarmyndigheten 2023 visar att det i snitt väcks ca 500 fler åtal för våldtäkt per år över hela landet jämfört med hur det såg ut innan samtyckeslagen började gälla. Även en tidigare utvärdering från Brå visar att lagändringarna har fått positiva effekter genom en rad åtal och domar för handlingar som inte hade varit straffbara med den äldre lagstiftningen. Dock är det tydligt att samtyckeslagen påverkar domarnas arbete för att den är både relativt ny och juridiskt tekniskt komplicerad. Detta visar både en granskning av Expressen och den uppföljning som Brå publicerade 2025. Brås övergripande bedömning är fortfarande att de nya reglerna fungerar väl i de flesta fall där någon fälls för uppsåtlig våldtäkt. Även de friande domarna framstår enligt Brå som rimliga utifrån vad rätten funnit styrkt. Lagändringarna har lett till ett starkare rättsskydd för dem som har utsatts för en sexuell handling mot sin fria vilja. Ändringarna ger också en tydlig signal från samhällets sida om att allt sex ska vara frivilligt. Men liksom i den första uppföljningen är Brås bild att det nya brottet oäktsam våldtäkt är svårtillämpat och medför rättssäkerhetsproblem.

Vi anser att det är viktigt att följa upp samtyckeslagen även fortsättningsvis och vidta de åtgärder som behövs för att bl.a. tillämpningen ska vara rättssäker. Brå har föreslagit att domare ska fortbildas om vad oäktsam våldtäkt innebär, så att bestämmelsen blir tolkad så enhetligt som möjligt i enlighet med lagstiftarens intentioner och inte överanvänds som en kompromiss i fall där det är oklart vad som faktiskt hänt. Regeringen bör därför ta initiativ till att samtliga aktörer inom rättsväsendet får relevant fortbildning om samtyckeslagstiftningen.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2025/26

2025/26:22 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att reformera statens arbete med brottsförebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:25 av Josef Fransson (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör låta utreda en hård straffpåföljd för viss brottslighet med hedersmotiv och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:369 av Michael Rubbestad (SD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ändra vapenlagen (1996:67) gällande pepparsprej och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:432 av Stina Larsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en utredning för krafttag mot näthat och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:803 av Catarina Deremar (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förhindra bedrägerier mot äldre och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:892 av Magnus Manhammar (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att studera förutsättningarna för en skärpt lagstiftning mot hat, hot och kränkningar på nätet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1076 av Sofia Skönnbrink m.fl. (S):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagstiftningen bör stärkas, till exempel när det gäller digitalt våld, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1135 av Martina Johansson (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur kontaktsamordnare kan införas hos polisen som stöd för barn som har utsatts för sexualbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1235 av Ingela Nylund Watz m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av förbättringar i rättskedjan för att barn som utsätts för sexualbrott ska få upprättelse, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1403 av Johanna Rantsi (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att uppmuntra införandet av detektionsverktyg mot barnpornografi i offentlig verksamhets it-miljöer och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1419 av Åsa Karlsson (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur barnahusens verksamhet kan förstärkas och tillgången till barnahus säkerställas i hela landet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1420 av Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att intensifiera och prioritera arbetet mot mäns våld mot kvinnor och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1487 av Jamal El-Haj (-):

5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att Sverige ska stärka stödet till offer för terrorism och öka sin beredskap och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1500 av Eva Lindh m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att stärka medarbetarskyddet och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1543 av Alireza Akhondi (C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör bli obligatoriskt för plattformar att upptäcka, anmäla och ta ned övergreppsmaterial med barn från nätet och tillkännager detta för regeringen.

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas kontaktsamordnare hos polisen som stöd för barn som har utsatts för sexualbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas möjlighet till brottsofferutsagor under huvudförhandlingar som gäller barnpornografibrott för att styrka kränkningens allvar och brottslighetens konsekvenser för barn som förekommer i övergreppsmaterial, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:1557 av Yusuf Aydin (KD):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet för äldre mot bedrägerier och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1628 av Gustaf Lantz (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda möjligheten att implementera en statligt certifierad applikation för dokumentation av våld i nära relationer för att bl.a. underlätta bevisföring i domstol och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:1783 av Jan Ericson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att tillåta innehav och användning av pepparsprej och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2059 av Anders Ådahl (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning för att skapa en nationell funktion som vid personuppgiftsläckor omedelbart kan kontrollera och hantera om uppgifter som rör personer med skyddad identitet har röjts, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2281 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten till ett regelverk för brottsskadeersättning så att brottsofferperspektivet betonas och att utreda om den av domstol fastställda ersättningen kan betalas ut genom Brottsoffermyndigheten utan att brottsoffret själv måste agera, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2287 av Linnéa Wickman m.fl. (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att verka för höjd kunskap om mäns våld mot kvinnor och sexualbrott inom rättsväsen, socialtjänst, polis och hälso- och sjukvård och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2446 av Ann-Sofie Lifvenhage (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att se över hur brottsskadeersättningar hanteras i gällande regelverk i syfte att säkerställa att brottsofferperspektivet betonas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2571 av Oliver Rosengren (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att omvandla Brottsförebyggande rådet till ett forskningsinstitut med utvärderingsuppdrag för brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2606 av Helena Vilhelmsson (C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att presentera förslag på åtgärder för att motverka missbruk av rättsprocesser i syfte att fortsätta utöva kontroll eller trakasserier efter en våldsam relation, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2701 av Sanne Lennström (S):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att motverka digitalt våld och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2705 av Marie Olsson (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över det straffrättsliga skyddet för personer med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2747 av Annika Strandhäll (S):

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av sugardejtningsidornas konsekvenser och behov av åtgärder och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att arbetet med att sprida den svenska sexköpslagen internationellt bör förstärkas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2763 av Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C):

3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas kontaktsamordnare hos polisen som stöd för barn som har utsatts för sexualbrott, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör införas möjlighet till brottsofferutsagor under huvudförhandlingar som

gäller barnpornografibrott och relaterade brott för att styrka kränkningens allvar och brottslighetens konsekvenser för barn som förekommer i övergreppsmaterial, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att permanent och statlig finansiering bör tillförsäkras en hotlineverksamhet som på barns begäran kan ta ned sexuellt kränkande bilder och filmer från internet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2782 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en ny kvinnofridskommission med ett brett uppdrag att utifrån ett helhetsgrepp föreslå åtgärder för att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor och barn och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Brottsförebyggande rådet (Brå) i uppdrag att göra en bred översyn av hur polis och åklagare bedriver förundersökningar i ärenden om mäns våld mot kvinnor, våld mot barn och sexualbrott liksom när barn bevittnat våld, i syfte att sprida goda exempel, kommentera eventuella brister och föreslå förbättringar, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över möjligheten att samla specialistkompetens på särskilda stödcenter för vuxna som utsatts för sexualbrott och våld i nära relationer, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att samtliga aktörer inom rättsväsendet får relevant fortbildning gällande samtyckeslagstiftningen, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör göra en översyn av livsvillkoren för de kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter i syfte att förbättra deras situation och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till en utveckling av lokala trygghetsteam i syfte att stärka skyddet för kvinnor och barn som utsatts för mäns våld, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till utveckling av ett nationellt program baserat på Intimate Partner Violence Intervention (IPVI) i syfte att

- skydda utsatta kvinnor och barn mot våldsamma män och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning som ser över möjligheten att ge personer som säljer sexuella handlingar målsägandestatus under förundersökningar och rättegångar mot sexköpare och tillkännager detta för regeringen.
 16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av människohandels- och människoexploateringsbrotten i syfte att se om bestämmelserna har avsedd effekt och bedöma om det finns behov av lagändringar och tillkännager detta för regeringen.
 19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att begränsa våldspornografin och tillkännager detta för regeringen.
 21. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ta initiativ till att kartlägga den svenska sexhandelns och porrindustrins kopplingar till organiserad brottslighet samt ta fram åtgärder som minskar verksamheten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2788 av Gudrun Nordborg m.fl. (V):

13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge i uppdrag till Brå att se över omfattningen av människohandel med barn i kriminella nätverk och tillkännager detta för regeringen.
23. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör ge Brå i uppdrag att utreda och samordna medlingsverksamheten vid brottmål på nationell nivå och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att sätta brottsoffren i fokus genom reparativ rättvisa och tillkännager detta för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör tillsätta en utredning i syfte att se över frågan om att inrätta en brottsofferombudsman och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:2802 av Markus Wiechel (SD):

4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om nya utredningar av hedersrelaterad brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om hårda straff för hedersrelaterat våld och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ett straffrättsligt ansvar för vårdnadshavare som inte förhindrar könsstympning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:2834 av Helena Vilhelmsson m.fl. (C):

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att specialistkompetens måste finnas i hela landet inom brottsutredningar av våld i nära relation och sexualbrott och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att personal inom offentlig sektor och rättsväsen och andra som i sin yrkesroll ofta kommer i kontakt med offer för våld i nära relation ska få kontinuerlig kompetensutveckling inom ämnet och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att relevanta myndigheter måste ges i uppdrag att arbeta förebyggande och strukturerat så att inte fler kvinnor ska falla genom samhällets skydds nät och bli offer för våld i nära relation och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt säkerställa att den som är utsatt för brott i nära relationer ska få brottsofferstöd inom ett dygn från att en anmälan görs och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det behövs ett systemskifte när det gäller kontaktförbudslagstiftningen så att först och främst förövaren begränsas och inte offret och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utvidga kontaktförbudet så att det omfattar även platser där anhöriga till skyddspersoner bor eller vistas, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka det återfallsförebyggande arbetet för personer som dömts för sexualbrott och våld eller har ett riskbeteende, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
26. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att den nationella hjälplinjen som erbjuder stöd till personer som upplever sig ha tappat kontrollen över sin sexualitet ska stärkas och tillkännager detta för regeringen.
30. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur digitala bordeller som vänder sig till svenska användare kan stoppas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3026 av Noria Manouchi (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ändra lagstiftningen om människohandel med barn så att ung ålder ensamt ska kunna utgöra grund för att anses befinna sig i nödläge, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3027 av Noria Manouchi (M):

10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att i individuella fall ålägga den som dömts för sexualbrott mot barn kontaktförbud och särskilda villkor avseende vistelse i närheten av platser där barn regelbundet befinner sig, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa tvingande informationsplikt vid anställning för den som dömts för sexualbrott mot barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter gällande personer dömda för sexualbrott mot barn, inom ramen för gällande dataskyddslagstiftning, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3059 av Cecilia Gustafsson (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ge en utredning i uppdrag att kartlägga kopplingarna mellan pornografiproduktion och sexuella övergrepp samt analysera behovet av skärpt lagstiftning, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3200 av Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att ta fram en handlingsplan för hur man ska bekämpa den olagliga arbetskraften och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att studera hur andra länder i EU har löst problem med olaglig arbetskraft och vad man vidtagit för åtgärder och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3226 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda behovet av stärkt rättssäkerhet för brottsoffer i sexualbrottsmål och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3230 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa kontaktförbud och vistelseförbud för personer dömda för sexualbrott mot barn och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3234 av Marléne Lund Kopparklint (M):

2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga möjligheterna att införa skärpta spärrar inom föreningslivet så att dömda sexualbrottslingar inte kan få uppdrag eller anställningar där de får tillgång till barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3235 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att utreda förutsättningarna för att genomföra riktade kompetenshöjande insatser inom rättsväsendet för att stärka kunskapen om barns behov, utveckling och psykologi och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3237 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga lagstiftnings- och rättsväsendeförändringar för att stärka skyddet mot sexuella övergrepp för vuxna med funktionsnedsättning och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3239 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att tillsätta en utredning för att säkerställa barns rättssäkerhet i rättsprocesser, bl.a. genom stärkt skydd för oskuldspresumtion, tydligare regler för bevistalan och stärkt rätt till upprättelse när staten brustit, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3341 av Marléne Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda förutsättningarna för att införa en lagstadgad skyldighet att använda barnahus vid alla utredningar om sexualbrott mot barn och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3342 av Marléne Lund Kopparklint och Jennie Wernäng (båda M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda om markeringen i belastningsregistret ska kvarstå till pensionsåldern när det gäller sexualbrott mot barn och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3361 av Annika Hirvonen m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människor som utnyttjas i prostitution alltid ska betraktas som brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att människor som utnyttjas i prostitution och som dessutom kommer från andra länder alltid ska ges goda förutsättningar att delta i rättsprocesser och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3373 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda förutsättningarna för att alltid säkerställa brottsofferperspektivet i ärenden som rör barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3374 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att utreda förutsättningarna för att säkerställa att rättsväsendet har tillräcklig kunskap om barns fysiska, känslomässiga, kognitiva och sociala utveckling i ärenden som involverar barn, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3378 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga om förbud mot att anställa dömda sexualförbrytare inom yrken där målgruppen är barn kan införas och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3381 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att ytterligare stärka rättssäkerhetsgarantierna i sexualbrottsmål och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3382 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga förstärkt stöd till barn som utsätts för sexualbrott, inklusive att säkerställa att särskilt målsägandebiträde alltid utses samt utöka rätten till psykologiskt stöd, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3385 av Marlène Lund Kopparklint (M):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att förbättra informationsutbytet mellan myndigheter gällande personer dömda för sexualbrott mot barn, inom ramen för gällande dataskyddslagstiftning, och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3532 av Ulrika Westerlund m.fl. (MP):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att säkerställa att rättsväsendets aktörer, särskilt åklagarväsendet, har rätt kompetens för att kunna bekämpa hatbrott, inklusive hets mot folkgrupp, och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ta fram en sammanhållen handlingsplan mot hatbrott och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3581 av Ulrika Liljeberg m.fl. (C):

17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att lagen om grov fridskränkning mot barn behöver utvärderas och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att särskilda vårdnadshavare för barn snarast bör ges befogenhet att i vissa fall fatta beslut om vård- och stödinsatser och tillkännager detta för regeringen.
19. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av barnahus i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
24. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utredningstider och brottmålsprocesser i barnärenden måste ses över och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de digitala bordellerna bör stoppas och tillkännager detta för regeringen.
29. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av särskilda kontaktpersoner för kvinnor och barn som lever med skyddade personuppgifter, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det är förövaren som ska flytta vid våld som skett i hemmet, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2025/26:3583 av Muharrem Demirok m.fl. (C):

25. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat stöd till utsatta journalister och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3586 av Teresa Carvalho m.fl. (S):

14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en utredning med uppdraget att se över hur vi kan utveckla och förstärka den nationella kompetensen för utvärdering och kunskapsinhämtning inom kriminalpolitiken och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att inrätta en förverkandefond och tillkännager detta för regeringen.

57. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att tillsätta en särskild utredning gällande eftervåld och eftervåldets olika uttryck och tillkännager detta för regeringen.
62. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om stöd till våldsutsatta kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
63. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lex Lotta och tillkännager detta för regeringen.
67. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om våld mot äldre kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
70. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över dagens kontaktförbudslagstiftning vad gäller möjligheterna att inrätta geografiska områden som förövaren inte får lämna och tillkännager detta för regeringen.
71. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur barnahusens verksamhet kan förstärkas och tillgången till barnahus säkerställas i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
72. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa certifiering av barnahus och tillkännager detta för regeringen.
78. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om prostitution och människohandel och tillkännager detta för regeringen.
80. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de som utsätts för sexköp bör ges status som brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.
- 81.2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de nya bestämmelserna om kriminalisering av sexköp på distans bör följas upp och att de plattformar som erbjuder livesända sexuella handlingar bör stängas ned och tillkännager detta för regeringen.

Förslaget behandlas i den del som avser att de plattformar som erbjuder livesända sexuella handlingar bör stängas ned.

84. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av en stöddlinje inriktad på att hjälpa barn att få bort sexuellt övergreppsmaterial från internet och tillkännager detta för regeringen.
85. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att ge Brottsoffermyndigheten i uppdrag att genomföra en förstudie om hur en verksamhet som hjälper vuxna att ta ned material från plattformar på internet kan organiseras och utvecklas och tillkännager detta för regeringen.
90. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka brottsoffrens ställning och tillkännager detta för regeringen.
91. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om samhällets ansvar för stöd till brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.
92. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en särskild brottsofferlag och tillkännager detta för regeringen.

93. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att brottsoffer lättare och snabbare ska kunna få brottskadeersättning och tillkännager detta för regeringen.
94. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ideella organisationers viktiga arbete med stöd till brottsoffer och tillkännager detta för regeringen.
95. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om Brottsoffermyndigheten och tillkännager detta för regeringen.

2025/26:3591 av Ardalan Shekarabi m.fl. (S):

22. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bättre stöd till våldsutsatta kvinnor och tillkännager detta för regeringen.
27. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om geografiska kontaktförbudsområden vid extra stor hotbild och tillkännager detta för regeringen.
28. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnahus i hela landet och tillkännager detta för regeringen.
31. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om prostitution och människohandel och tillkännager detta för regeringen.
33. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om dokumenterade sexuella övergrepp och pornografi och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2**Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet**

Motion	Motionärer	Yrkanden
17. Motioner som bereds förenklat		
2025/26:22	Josef Fransson (SD)	
2025/26:25	Josef Fransson (SD)	
2025/26:369	Michael Rubbestad (SD)	
2025/26:432	Stina Larsson (C)	
2025/26:803	Catarina Deremar (C)	
2025/26:892	Magnus Manhammar (S)	
2025/26:1076	Sofia Skönnbrink m.fl. (S)	4
2025/26:1135	Martina Johansson (C)	3
2025/26:1235	Ingela Nylund Watz m.fl. (S)	
2025/26:1403	Johanna Rantsi (M)	
2025/26:1419	Åsa Karlsson (S)	
2025/26:1420	Åsa Karlsson och Björn Wiechel (båda S)	
2025/26:1487	Jamal El-Haj (-)	5
2025/26:1500	Eva Lindh m.fl. (S)	
2025/26:1543	Alireza Akhondi (C)	3–5
2025/26:1557	Yusuf Aydin (KD)	
2025/26:1783	Jan Ericson (M)	
2025/26:2281	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2025/26:2287	Linnéa Wickman m.fl. (S)	
2025/26:2446	Ann-Sofie Lifvenhage (M)	
2025/26:2571	Oliver Rosengren (M)	
2025/26:2606	Helena Vilhelmsson (C)	
2025/26:2701	Sanne Lennström (S)	
2025/26:2747	Annika Strandhäll (S)	12 och 18
2025/26:2763	Niels Paarup-Petersen och Helena Vilhelmsson (båda C)	3, 4 och 7
2025/26:2782	Nooshi Dadgostar m.fl. (V)	1, 3, 4, 6, 8, 9, 19 och 21
2025/26:2788	Gudrun Nordborg m.fl. (V)	23 och 25
2025/26:2802	Markus Wiechel (SD)	4, 5 och 7

2025/26:2834	Helena Vilhelmsson m.fl. (C)	7–9, 11, 25 och 26
2025/26:3026	Noria Manouchi (M)	1
2025/26:3059	Cecilia Gustafsson (M)	
2025/26:3200	Sten Bergheden och Johanna Rantsi (båda M)	2 och 4
2025/26:3226	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3234	Marléne Lund Kopparklint (M)	2
2025/26:3235	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3239	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3341	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3342	Marléne Lund Kopparklint och Jennie Wernäng (båda M)	
2025/26:3361	Annika Hirvonen m.fl. (MP)	5
2025/26:3373	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3374	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3378	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3381	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3382	Marléne Lund Kopparklint (M)	
2025/26:3532	Ulrika Westerlund m.fl. (MP)	1
2025/26:3581	Ulrika Liljeberg m.fl. (C)	17–19, 24 och 31
2025/26:3583	Muharrem Demirok m.fl. (C)	25
2025/26:3586	Teresa Carvalho m.fl. (S)	57, 62, 63, 67, 71, 84, 90, 91 och 93–95
2025/26:3591	Ardalan Shekarabi m.fl. (S)	22, 27, 28 och 33
